

DZIŚ W NUMERZE:

Nie ma młodych i nie będzie str. 3

Brak zgody na stan faktyczny str. 4

PUDŁO – rubryka młodzieżowa str. 5

Banik wrócił na szczyt tabeli str. 8

SOBOTA

3 LISTOPADA 2007

NR 128

ROCZNIK LXII

CENA 6 Kč

tel.: 558 731 766

faks: 558 740 044

info@glosludu.cz

Ca trzy lata do Warszawy!

OSTRAWA (mro) – Jak zapewnia prezydent oraz władze wojewódzkie, nowe międzynarodowe lotnisko im. L. Janáčka w Mosznowie przestaje tkwić na marginesie Europy. Od marca przyjeżdżają do Wiednia (trzy razy dziennie) kolejne połączenia – do Londynu, Amsterdamu i Brukseli. Zás w 2009 roku z Ostrawy polci się do Kijowa, Rygi, Wilna i na pewno na jedno z nowych lotnisk. W 2010 r. spis lotniczych wzbogaci się o loty do Helsinky i Paryża.

Widać są plany, których by nie było, gdyby nie potężny zastrzyk pieniędzy województwa. Tylko w ostatnich dwóch latach zainwestowano 360 mln Kč (lotnisko ma status drugiego największego przedsiębiorstwa). Prace oraz może przyjmować w czasie złej pogody. Jednak dotychczasowa pomoc będzie niewystarczająca w porównaniu do planowanej na lata 2008-2013, która wyniesie 1,5 mld Kč!

W jej ramach wybudowane zostanie połączenie kolejowe lotniska z miastem (koszta wyniosą 1 mld Kč) i budowa centrum bezpieczeństwa (605 mln Kč), rozbudowa terminala (290 mln Kč), nowe budynki dla lotniska i odprawy (200 mln Kč). - Wszystkie te prace będą finansowane z Regionalnego Programu Operacyjnego, w ramach którego województwo może skorzystać ze środków funduszy strukturalnych UE. Budowa jest bowiem priorytetem dla transportowej województwa i w tym celu przyznał Pavel Lukša, wicepremier ds. transportu.

Nowy dowód

Wydane do końca października 31 grudnia 2007 roku, ze względu na 30-dniowy okres trwałości produkcji, wypełnić wniosek o wydanie nowych. Wyjątek dotyczy osoby urodzone przed 1990 roku, pod warunkiem, że w jej aktach widnieje zapis o niepełności, ważności wyznaczony przez lekarza nie ma znaczenia. Brak ważnego dowodu grozi karami 10 tys. Kč, przede wszystkim dla obywateli nie załatwił bez ważnego dowodu w bankach, na poczcie i w urzędach. (dc)

Pogoda

OSTRAVA – Pochmurno, możliwe opady. Temperatura w dzień 8-11 st. C, w nocy 5-3 st. C. **NIEDZIELA** – Pochmurno i ulowy. Temperatura w dzień 8-11 st., w nocy 3-1 st. **PONIEDZIAŁEK** – Początkowo słonecznie, później rozchmurzenie. Temperatura w dzień 10-12 st., w nocy 4-0 st. C.

Wczoraj o godz. 13.00 zniknął kolejny akcent naszego przemysłowego krajobrazu – szczyt „Dąbrowa II” w Dąbrowie.

Grand Prix dla »Katynia«

OSTRAVA (mro) – W czarnogórskiej miejscowości Bar nad Morzem Adriatyckim zakończył się 26 października Międzynarodowy Festiwal Telewizyjny, w trakcie którego o laur zwycięzcy walczyły 152 programy dokumentalne i dramatyczne, reprezentujące 60 spółek produkcyjnych z 25 krajów. Grand Prix jurorzy przyznali dokumentowi Centrum Publicystyki i Dokumentu Telewizyjnego Studia w Ostrawie Telewizji Czeskiej pt. *Zbrodnia imieniem Katyń*, zrealizowanemu przez reżyserkę Petře Všeľichovę według scenariusza Mečislava Boráka i Otylii Toboły. Ci ostatni w rozmowie z „GL” przyznali, że są mile zaskoczeni i usatysfakcjonowani uhonorowaniem filmu pierwszą nagrodą na festiwalu.

Międzynarodowe jury oceniło przede wszystkim wybitne przedstawienie wydarzeń masakry katyńskiej oraz jej międzynarodowego kontekstu – nie tylko w przeszłości, ale i odnoszącego się do teraźniejszości i przyszłości.

Dokument został zaprezentowany czeskim widzom w styczniu br., w kwietniu zyskał nagrodę pisma „Dzieje i współczesność” za najlepszy czeski dokument z dziedziny nauk humanistycznych i społecznych na 42. Festiwalu Academia Film w Olomuńcu, w lipcu zdobył uznanie na krakowskim Międzynarodowym Festiwalu Filmów Dokumentalnych i w tym samym miesiącu za jego realizację reżyser Všeľichová otrzymała nagrodę Andreja Stankowicza.

FAKTY ORAZ PYTANIA BEZ ODPOWIEDZI

W lutym 2006 roku ówczesny Prezes Rady Ministrów Kazimierz Marcinkiewicz powołał do życia Międzyresortowy Zespół ds. Polonii i Polaków za Granicą. Według rządowej uchwały, jego członkami mieli zostać podsekretarze stanu poszczególnych ministerstw oraz doradca Prezesa Rady Ministrów wraz z dyrektorem Departamentu Konsularnego i Polonii MSZ. - Później przybyły kolejne osoby. To działało na zasadzie kuli śnieżnej. W grupie znaleźli się ci, którzy mają doświadczenie. Na początku Zespół był nieliczny – opowiedział w wywiadzie dla GL dr Paweł Hut, autor kontrowersyjnej części raportu Zespołu, dotyczącej Zaolzia. Obecnie w Zespole pracuje 47 osób. Wśród nich również dr Józef

Staniek, niesłusznie posądzony o autorstwo części dotyczącej Zaolzia. Ten, według informacji podanych przez P. Huta oraz Stanisława Gawlika, dołączył do Zespołu wiosną br. Zespół już w ubiegłym roku rozpoczął pra-

Raport o »Raporcie«

ce zmierzające do przygotowania dokumentu: „Raport – Polityka Państwa Polskiego wobec Polonii i Polaków za granicą 1989-2005”. Dwie części Raportu dotyczyły Zaolzia. Opracowanie analizy sytuacji polskiej diaspory na Zaolziu polecono wykładowcy Uniwersytetu Warszawskiego, P. Hutowi. Józef Szymeczek, prezes Kon-

gresu Polaków, przyznał: - Kongres Polaków nie otrzymał żadnej informacji o tym, że raport jest przygotowywany. Żadnej informacji z żadnej strony, ani z Senatu, ani z Kancelarii Premiera, ani z Konsulatu Generalnego RP w Ostrawie.

Stanisław Gawlik reprezentujący Ruch Polityczny Wspólnota, jak sam tłumaczy, dowiedział się o raporcie przypadkiem. - Natychmiast próbowałem stwierdzić, o jaki raport chodzi, kto go przygotowuje i gdzie jest. Pytałem prezesa Stopę, pytałem w Kongresie Polaków – Kaspera i Szymeczka. Nikt nie słyszał o żadnym raporcie. Chociaż zwracałem uwagę Szymeczce, czy Kasperowi, nikt się tym nie zainteresował. Nikt nie twierdził S. Gawlik. Ciąg dalszy na str. 5

POLSKA KSIĄŻKA PRZYJEŻDZA NA ZAOLZIE

Wystawa i kiermasz

REGION (ep) – Za kilka dni rozpocznie się Wystawa Polskiej Książki, która już na dobre wpisała się w kalendarz zaolziańskich imprez.

Od siedmiu lat listopad jest bowiem świętem polskiej książki – także i w tym roku Stowarzyszenie Przyjaciół Polskiej Książki (SPPK) organizuje wystawę, na której zaprezentowane zostaną najnowsze publikacje wydawnictw z Polski. Wystawa jak zwykle odwiedzi kilka zaolziańskich miast: Czeski Gieszyn, Karwinę, Trzyniec i Jablonków, tradycyjnie będzie jej towarzyszyć kiermasz książki przygotowany przez czesko-cieszyński Klub Polskiej Prasy i Książki.

Impreza, odbywająca się pod patronatem Konsulatu Generalnego RP w Ostrawie oraz Polskiej Izby Książki, rozpocznie się 7 bm. w Białej Galerii Teatru Gieszyńskiego. Obok licznych wydawnictw z Polski organizatorzy chcą zaprezentować także wybór naszych regionalnych publikacji Śląska Gieszyńskiego. Wszystkich, którzy chcieliby przedstawić swój dorobek edytorski ostatniego roku odwiedzającym wystawę, prosi się o kontakt z księgarnią na ul. Čapka w Cz. Gieszynie.

Wizyta konsula

CZ. GIESZYN (hs) – Swoją wizytą zaszczylił członków Zarządu Głównego PZKO Jurzy Kronhold, konsul generalny RP. - Przedstawił swoje priorytetowe zamierzenia, wspierające również działalność PZKO – opisał wizytę Zygmunta Stopa, prezesa ZG PZKO. - Ustaliliśmy m.in., że warto zadbać o zaprezentowanie w Polsce i w Czechach naszych sławnych rodaków. Rozważaliśmy możliwość wykorzystania do tego celu obiektu Konsulatu w Ostrawie. Jedną z pierwszych tego rodzaju imprez będzie pod koniec listopa-

da zakończenie jubileuszu 60-lecia PZKO, na którą pan konsul generalny zaprosił prezesów wszystkich 84 Miejsowych Kół PZKO na czele z Zarządem Głównym.

W części roboczej obrad ZG PZKO poruszono kwestie personalne. Przyjęto nowego pracownika Działu Gospodarczego, Krystynę Faję z Suchoj Górnjej, która od nowego roku zastąpi Annę Szarowską. Obecnie trwa praca komisji rekrutacyjnej, która powinna z nadesłanych zgłoszeń wybrać jeszcze animatora kultury i oświaty. Ciąg dalszy na str. 2

CENTRUM **OP EN** OKNA DRZWI www.centrumopen.cz

profesjonalna wymiana okien

ZAWSZE NAJLEPSZE CENY!

774 287 750 800 100 194

Cieszyn, ul. Zamkowa 2, Most Przyjaźni wjazd do Czech – po polskiej stronie bezpłatna linia Slezská Ostrava, ul. Těšlinská 96/42

PRZYJACIÓŁ POLSKIEJ KSIĄŻKI

STOWARZYSZENIE PRZYJACIÓŁ POLSKIEJ KSIĄŻKI • MATRAS S.A.

Wystawa Polskiej Książki

Zagajenie imprezy „Z książką na walcach”
Promocja czeskiego wydania książki Beaty Ostrowskiej »Ale ja tak chcę!«

Wernisaż 7. 11. 2007 o godz. 16.00
Teatr Cieszyński
Czeski Gieszyn

Urodaków

■ „Na cmentarzu przy ul. Katowickiej jest kobieta, chyba pijana, bo się zatacza. Jest z nią dziecko!” – takie zgłoszenie dostali w czwartek po południu cieszyńscy policjanci. Patrol wybrał się na cmentarz, by sprawdzić, co się dzieje. Okazało się, że 54-letnia kobieta rzeczywiście jest nietrzeźwa – miała ponad 3 promile alkoholu w wydychanym powietrzu. Towarzyszył jej siedmioletni chłopczyk, jak się okazało – wnuczek. Policjanci znaleźli przy kobiecie piersiówkę z alkoholem. Dziecko wróciło pod opiekę mamy, do domu odwieźli je policjanci. Mama chłopczyka zapewnia, że gdy babcia zabierała go na cmentarz, była na pewno jeszcze trzeźwa. Kobieta przewieziono do izby wytrzeźwień.

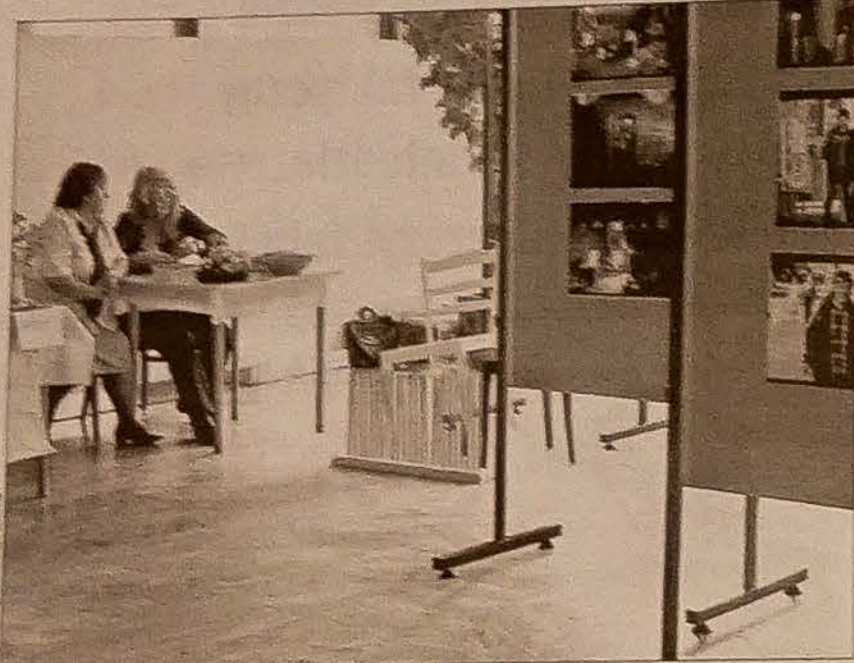
■ Laureatami Śląskich Smaugów 2007 – ekumenicznego wyróżnienia przyznawanego od 2004 roku przez biskupa diecezji katowickiej Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego zostali: prof. Jan Harasimowicz oraz Adam Małysz – jeden z najwybitniejszych sportowców w dziejach polskiego sportu, skoczek narciarski z Wisły. Uroczystość wręczenia nagrody odbyła się w Dniu Święta Reformacji, w kościele ewangelicko-augsburskim w Katowicach przy ul. Warszawskiej 18, w środę 31 października 2007. Gratulacje laureatom złożył, w imieniu mieszkańców Wisły, burmistrz Andrzej Molin.

■ We wtorek ok. godziny 16 jedna z mieszkańek bloku na osiedlu cieszyńskim w Ustroniu, została telefonicznie powiadomiona, że jeżeli w ciągu trzech godzin nie opuści swojego mieszkania – cały blok wyleci w powietrze. Kobieta potraktowała tę wiadomość jako niewybredny żart, jednak po namowach córki zawiadomiła policję. – „Gdy tylko otrzymaliśmy komunikat, rozpoczęliśmy całą procedurę, w wyniku której zostało ewakuowanych 120 osób z terenu osiedla” – mówi Ireneusz Brachaczek, rzecznik prasowy KPP Cieszyn. Okazało się, że w budynku nie ma bomby. Po godzinie 20 mieszkańcy spokojnie wrócili do swoich mieszkań.

■ Ponad 30 osób kwestowało w Dniu Wszystkich Świętych na Cmentarzu Komunalnym w Cieszynie. Cel był szczyty. Pieniądze ze zbiórki będą przeznaczone na renowację zabytkowych nagrobków. Na razie nie wiadomo, ile udało się zebrać. – „Dysponujemy już kwotą 37 587 zł i po tegorocznej kweście, w uzgodnieniu z konserwatorem i kierownictwem cmentarza, przystąpimy do prac renowacyjnych wybranych obiektów” – mówi Marian Dembiniak, dyrektor Muzeum Śląska Cieszyńskiego i jeden z inicjatorów akcji. Dzięki dorocznej akcji udało się już wyremontować kolumnadę w cmentarnej alei zasłoniętych, gdzie są groby m.in. pisarza Gustawa Morcinka i działacza narodowego Pawła Stalmacha. Odnowiony został też XIX-wieczny krzyż, pod którym w Święto Zmarłych palone są setki zniczy.

■ Już tylko kosmetyczne prace pozostały do wykonania inwestycji drogi ekspresowej S-1 z Bielska-Białej do przejścia granicznego w Cieszynie-Boguszowicach. Przedstawiciele Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad w Katowicach twierdzą, że zamknięcie całej inwestycji to kwestia dwóch miesięcy. **Opr. (kur)**

Niesygnowane materiały publicystyczne i informacyjne pochodzą z internetowych serwisów informacyjnych.

W holu uniwersytetu można było obejrzeć przedmioty wykonane ręcznie przez bezdomnych oraz samemu spróbować wyrobu świeczek czy pleceni koszyków.

Jak pracować z bezdomnymi

KARWINA (ep) – Z kluczem w kieszeni – znów mieszkam i pracuję – to tytuł konferencji, która odbyła się w czwartek w budynku karwińskiego uniwersytetu. Impulsem do jej zorganizowania było zakończenie realizacji dwóch projektów – Diakonii Śląskiej, Sektora Domów Azylowych – finansowanych ze środków Unii Europejskiej.

Tematem konferencji była integracja osób bezdomnych ze społeczeństwem oraz ich rozwój na rynku pracy. Przedstawiony został innowacyjny system pracy z ludźmi bez dachu nad głową, który ma przygotować ich do ponownego samodzielnego życia. Prezentowano również nowe sposoby postępowania w pracy socjalnej z takimi osobami. Udział w konferencji wzięło prawie 140 gości. Byli między nimi przedstawiciele organizacji partnerskich, które współpracują z Diakonią Śląską, tj. Urząd Miasta Karwiny, karwiński Urząd Pracy, a także osoby zajmujące się problematyką bezdomności z całego regionu. Konferencji towarzyszyła

wystawa fotograficzna związana tematycznie z bezdomnością. W holu uniwersytetu można było również obejrzeć przedmioty stworzone przez ludzi bezdomnych na specjalnych warsztatach aktywizacyjnych. Była też możliwość spróbowania swoich sił w ręcznej wyrobie świec czy koszyków pod okiem doświadczonych asystentów pracy.

Diakonia Śląska pracuje z ludźmi bezdomnymi od 15 lat. Dzięki staraniom tej organizacji otwarto pierwszy Dom Azylowy „Bethel” w Karwinie. Od tego czasu Diakonia Śląska stopniowo otwierała kolejne ośrodki we Frydku-Mistku, Trzyńcu, Bruntalu. W chwili obecnej powstaje Dom Azylowy w Cz. Cieszyńskie. W ciągu ostatnich dwóch lat w sektorze Domów Azylowych realizowane były dwa duże projekty, które wzbudziły wielkie zainteresowanie wśród znawców problemu bezdomności. W tym czasie wprowadzono w Diakonii Śląskiej nowe metody pracy z ludźmi, którzy nie mają dachu nad głową.

Nie każde drzewo się nadaje

REGION (dc) – Do posadzenia nowej alei drzew, która zastąpi aleję lipową wzdłuż ul. Głównej w centrum Hawiczowa, wykorzystane zostaną graby o wąskostopkowej koronie (Carpinus betulus „Fastigiata”). Gatunek ten został wybrany ze względu na kształt korony oraz względną odporność na negatywne skutki zanieczyszczenia środowiska, jak również na nieduży opad liści, co ułatwia utrzymanie chodników w porządku. Decyzja zapadła po konsultacji z ekspertami z Agencji Ochrony Przyrody i Krajobrazu (AOPK) i innych kompetentnych instytucji. Wycinka lip, o których likwidacji zdecydowano na podstawie ekspertyzy dendrologicznej potwierdzającej ich katastrofalny stan, powinna rozpocząć się na wiosnę.

Eva Mračanská, dendrolog z AOPK podaje, że podczas gdy dawniej sadzono w miastach przede wszystkim

pospolite rodzime gatunki drzew (lipy, jesiony, dęby, brzozy i inne), obecnie są zastępowane odmianami o mniejszych koronach, nie przeszkadzających w ruchu drogowym i wykazujących większą odporność na negatywne skutki zanieczyszczenia środowiska. Ich minusem jest natomiast krótsza żywotność. W miastach sadi się dziś drzewa o koronach kulistych, stożkowych, owalnych itp. Wykorzystywane są kultury (specjalnie wyhodowane odmiany) tak drzew rodzimych, jak i egzotycznych (np. japońskie czereśnie). Istnieje również szereg odmian ozdobnych jabłoni i grusz, nadających się do posadzenia na rynkach czy wzdłuż ulic miejskich. Jako udane ocenia Mračanská nowe aleje w Boguminie, Ostrawie, Frydku-Mistku. Zwraca jednak uwagę również na aleje zabytkowe, będące pod ochroną. Jedną z nich jest aleja w Ligotce Kameralnej.

Piekawostki

Najostrzejsze papryczki

Najostrzejsze na świecie papryczki chili odkrył naukowcy z amerykańskiego stanu Nowy Meksyk. Nowo odkryta odmiana papryczek pochodzi z indyjskiej prowincji Assam – jej nazwa – Bhut Jolokia, tj. „dłuch chili”, mogła wziąć się stąd, że po zjedzeniu tych ostrych papryczek jesteś gotów wyrzucić dach – uważa kierujący badaniami dr Paul Bosland, dyrektor Instytutu Papryczek Chili na Uniwersytecie Stanu Nowy Meksyk w Las Cruces. Bosland zabrał nasiona odmiany podczas wizyty w Indiach w 2001 roku. Następnie przez trzy lata hodował z nich w warunkach laboratoryjnych rośliny, tak by uzy-

ścić wystarczającą ilość nasion papryczki do testów polowych. Bhut Jolokia została wpisana na listę Światowych Rekordów Guinnessa, jako najostrzejsza z dotychczas znanych papryczek chili.

116-letni owoc

W muzeum Staffordshire pokazano podczas ekspozycji 116-letnią pomarańczę. Pochodzi ona z pudełka śniadaniowego angielskiego górnika, który poniósł śmierć pod ziemią pod koniec XIX w. – informuje serwis BBC. Owoce należał do Josepha Robertsa. Górnik poniósł śmierć w 1891 r. Owoce był przechowywany przez rodzinę zmarłego. Roberts zabrał ze sobą owoc, jako część swego śniadania, 19 lutego

Moim zdaniem

Pośmiać się z sąsiada

My, Polacy na Zaolziu, od dziecka jesteśmy dwujęzyczni. I ma to swoje plusy i minusy. Do zalet na pewno należy zaliczyć to, że bez problemów dogadamy się tak w Pradze, jak w Warszawie. Kiedy zaś chcemy zachować tajemnicę przed przysłuchującymi się Czechami lub Polakami spoza Zaolzia, wystarczy posługiwać się „tym drugim” językiem.

Są jednak i minusy. Dlaczego? Otóż jakoś nie potrafimy się bawić, gdy Polak lub Czech śmieją się z języka sąsiada. Pyta Czech: *Jak se řekne polsky?* i wymienia: *rychlík – silnik; šina; tchyně – babanepotřebna; fronta – prosze pana, pan za pana; pan niewidziel pana...* Ha, ha, ha...

A Polacy nie pozostają dłużni. W internetowej Polskiej Encyklopedii Humoru można przeczytać, że *cudzoziemcy mający kontakt z językiem czeskim doświadczają sensacji zołdkowych niczym po zjedzeniu knedliczków (knědličky), a nawet lądują na krótkotrwałej obserwacji w najbliższym szpitalu psychiatrycznym (špitální odšajbový příznak u mužhovnickove nemocnice). Zdaniem polskich internatów zaś słynny monolog Hamleta rozpoczyna się od słów: *Bytka abo ne bytka to je pytko.**

Nie śmiejemy się też jakoś z wyczynów kabareciarzy recytujących śmiewającą się do łez publiczność odzywkami typu: *To se už nemůžou pane Chavřunek.*

A jednak czasami może się zabawić także bilingwista. Pamiętam, jak kuszę w polskim radiu podczas pierwszej wizyty premiera Topolowskiego w Warszawie. Komentowano głównie to, że premier nazywa się *Mládek – Co, Mirek, nie Miroslaw? Ale jaja!* – i śmiano się do łez. Po chwili w wiadomości informacyjnym padły słowa: *Pawel Szukada, Polskie Radio, Praga. I jak się tu przynajmniej nie uśmiechnąć?*

JACKA SIEBIA

Wizyta konsula

Dokończenie ze str. 1

Poruszono również kwestie wynajmu lokali. Umowę o wynajęcie wypożyczyła firma, zajmująca lokal na ul. Strzelniczej. Rozważano też możliwość udostępnienia Dziupli – SMP.

– *Chcielibyśmy, żeby w tym miejscu mogła się spotykać nasza młodzież. By miała bazę dla swojej działalności* – wy tłumaczył Z. Stopa.

Zarząd Główny znajduje się obecnie na półmetku swojej kadencji, zastanawia się więc już nad XXI Zjazdem, który miałby się odbyć w 2009 r. – *Pierwszoplanowym zadaniem jest uruchomienie komisji personalnej i zobowiązanie prezesów miejscowych*

do współdziałania w procesie kandydatów na przewodniczącego Rad Obwodowych oraz do Zjazdu Głównego – uważa Z. Stopa.

Pobyt warunkowy

PRAGA (uro) – Obywatelka RC wyjechała od 2 bm. jeździć do Kanady na wizy krótkoterminowej, czyli takiej, która pozwala przebywać tam do 90 dni – ogłosiła kanadyjska minister ds. obywatelskich i imigracji Dianne Finley. Wizy między innymi do Kanady zostały zniesione w 1997 r. jednak w 1997 r. ponownie je wprowadzono. Kanadyjczycy uważają, że obecnie Czechy podlegają prawu ich kraju nie będą nielegalnie przebywać ani zostawać dłużej niż 90 dni. Liczba wniosków o aryl obywatelstwa ogólnie liczby takich wniosków złożonych w Kanadzie w ciągu roku. W przeciwnym wypadku wizy zostaną ponownie wprowadzone.

Przyznano dotację

SUCHA GÓRNA (dc) – Rada przyznała dotację w wysokości 10 tys. Kč na izolację fundamentów i scosowego kościoła katolickiego. Kosztuje to 50-tysięczne kwoty, otrzymał MK PZKO na remont sanktuarium Doma PZKO oraz klub sportowy i palni Franciszek na dziedzińcu dziecięcych druszy piłkarskich.

Piekawostki

dużych guzików – to cechy charakterystyczne bluzy chińskich mundurków. Do jego rozpoznania przyczynił się Mao Zedong. Mundurek od samego początku był budził kontrowersje. Ella J. J. stał się symbolem zerwania z tradycją i zacofaniem czasów cesarstwa. W burzliwych latach Rewolucji Kulturalnej był jednym z „czarnych” towarzyszy społeczeństwa. Obecnie popadł w nieład. W lokalnych władzach w Zhongshan rozszalała się nadzieja, że umiarkowana wersja „chińskiego mundurka” stanie się oficjalnym strojem olimpijczyków.

Mundurek do UNESCO

Władze miasta Zhongshan w południowych Chinach chcą wpisać na narodową listę dziedzictwa niematerialnego UNESCO bluzy chińskich mundurków, potocznie nazywanej „chińskim mundurkiem” lub mundurem Mao. Wokowały kształt krótki kołnierzyk zapinany pod szyję, cztery kieszenie i rząd

ROZMOWIA Z PREZESEM KOŁA PZKO W ŁAKACH, KAROLEM TOMICZKIEM, W PRZEDEDNIU JEGO 70. URODZIN

Nie ma młodych i nie będzie

Foto: Kazimierz Santarius

Jacka Niewi...

siada

siada

siada

siada

siada

siada

siada

... 70-lecie urodzin... będzie Karol Tomiczek, prezes Koła PZKO w Łakach - Łąkach. Pan Karol jest jednym z najstarszych (jeżeli nie najstarszym) prezesów Koła PZKO. Funkcję tę obejmował od roku 1969.

Karol Tomiczek na kilka dni przed swoją siedemdziesiątką.

W 1955, w wieku 18 lat. Podjęcie decyzji o założeniu Koła PZKO ułatwiło mi spotkanie Klubu Młodych, przy którym działał zespół taneczny. Zostałem pierwszym z sześciu tancerzy. Po kilku latach otrzymałem powołanie do wojska. Kiedy wróciłem do Łak, moi rówieśnicy byli już poślubieni. Pozostałem więc biernym członkiem PZKO. W 1963 roku zostałem wybrany na członka zarządu, a przez 5 lat byłem skarbnikiem i zastępcą prezesa. Prezesem zostałem od roku 1969.

W latach świetności pańskie Koło mało brakowało, aby stało się klubem. Jak duża była w tamtych czasach baza członkowska i jakie posiadała zespoły?

Koło PZKO w Łakach nad Olzą w najlepszym okresie miało 350 członków. Oprócz zespołu tanecznego posiadało chór mieszany, którego do niego też należałem, na długo przedtem, nim wstąpiłem do PZKO. Jego dyrygentem był Władysław Kokotek. Następnie powstał zespół dramatyczny, który działał w repertuarze zwykłych spektakli, tylko programy były dramatyczne i jednoaktówki. W tym czasie, z którymi występowałem na różnych imprezach Koła, pisał Tadek Chrzyszcz. Był to już samo jego tzw. słowa

Szkody górnicze spowodowały, że wielu mieszkańców Łak opuściło swoją ziemię. Jak bardzo odbiło się

to na bazie członkowskiej Koła w Łakach i jego działalności?

Bardzo. Oto nagle z 350 zrobiło się zaledwie 90 członków Koła. Z czego resztą aż 40 proc. było osobami mieszkającymi już poza Łakami. Straciliśmy też własne lokum... Zanim się go dorobiliśmy, wynajmowaliśmy kolejno lokale świetlicowe w gospodach u Urbanka i u Pieczonkowej. Dopiero w 1969 roku - po trudnych i czasochłonnych pertraktacjach z władzami gminy, w które zaangażowałem się osobiście - udało nam się uzyskać zgodę na urządzenie w polskiej szkole własnej świetlicy. Pomimo że szkołę zamknięto już 30 VI 1982 roku, świetlica służyła nam aż do samej likwidacji budynku z powodu szkód górniczych w roku 1987. Urządzaliśmy tam zebrania i mniejsze imprezy. Natomiast większe, jak festyny i bale, odbywały się przy przeszło 200-osobowej frekwencji w parku oraz w restauracji u Gemrota. Każdy z festynów miał jakąś charakterystyczną oprawę. Scenariusze i teksty piosenek dla „Olzioka” pisał Tadek Chrzyszcz. Zawsze były one dostosowane do treści plenerowych imprez.

Obecnie na imprezy przychodzi 30-40 osób. Ograniczamy się do urządzania spotkań świetlicowych w tzw. ośrodku kultury, w którym siedzibę mają wszystkie miejscowe organizacje społeczne. Wybudowała go kopalnia, jako rekompensatę za dewastację Łak. Te urządzane w karnawał przypominają dawne bale tylko kotylionami, bo zamiast tańców są jedynie wspólne śpiewy. Spotkania gwiazdkowe miewamy w restauracji „Zacisze”. Śpiewamy na nich kolędy, a program z reguły przygotowuje Wanda Pribulowa.

Tak wyglądał budynek polskiej szkoły podstawowej w Łakach. W lewym jej skrzydle znajdowała się świetlica MK PZKO.

Na wiosnę zaś spotykamy się w plenerze przy jajeczniczy. Stałe miejsce w kalendarzu naszych imprez mają też spotkania byłych „olzioków” i „olzianek”.

Jakie perspektywy stoją przed Kołem? Jak długo będziecie zdolni utrzymać pamięć o czasach jego świetności oraz zajmować się jego codziennymi sprawami?

Koło starzeje się. W zeszłym roku pozyskaliśmy zaledwie dwóch nowych członków, a w poprzednim trzyleciu nikogo. Nie ma młodych i nie będzie. A z tych, co się postarzel, nielicznych stać już nawet na to, ażeby przyjść na imprezy. W zarządzie jest jeszcze paru 30-latków, którzy - kiedy przejmą ode mnie pałeczkę - na pewno postarają się opóźnić agonię Koła. Tylko czy będą jeszcze mieli dla kogo organizować te imprezy. Do niedawna martwiła mnie mała na nich frekwencja. Teraz jednak cieszę się, kiedy przyjdzie choć parę osób... Wszystko jest względne. Jeżeli w kole 400-osobowym na imprezę przyjdzie 60 osób, a u nas 30, to procentowo rzecz ujmując, jesteśmy lepsi. A co do naszej przyszłości, to być może z dziesięć lat się jeszcze utrzymamy.

Czyli doczekacie kolejnych wspólnych jubileuszów. Pan osiemdziesiątki, a Koło siedemdziesiątki?

Ja niekoniecznie w funkcji prezesa. Czas oddać ster młodszemu kolegom. Mój długoletni zastępca, Staś Pribula, obiecał, że już wkrótce pozwoli mi odejść w stan spoczynku i zgodzi się zostać prezesem. Wie pan, po siedemdziesiątce człowiek powinien ustąpić miejsca młodszemu pokoleniu. Nikt przecież nie jest niezastąpiony. Mało tego, może okazać się nawet balastem oraz hamulcem we wprowadzaniu nowych, świeżych pomysłów i inicjatyw.

Jaka jest w Pana odczuciu przyszłość PZKO? Odnoszę wrażenie, że z nadejściem nowej epoki, wigor i

zapał do pracy, którymi wyróżniali się założyciele PZKO oraz kilka następných pokoleń działaczy terenowych, cechować przestały współczesną młodzież. Co jest tego przyczyną?

Powstało mnóstwo nowych organizacji. Każda zajmuje się kawałkiem tego, czym kiedyś opiekowało się PZKO. Od PZKO uniezależniły się m.in. zespoły śpiewacze. Wiele z nich przestało już istnieć, gdyż ich działalność okazała się za kosztowną. Również niepopularne sprawy, które zachwiały Związkiem, nie pozostały bez wpływu na jego wizerunek i spadek liczby członków. Nie ma stałych dotacji, nie ma aparatu, który ongiś wiele spraw był zdolny załatwić i zapewnić. Dziś nic z tego nie pozostało. Gdyby nie ten ofiarny Stopa, to byłoby jeszcze gorzej. Boję się, że drugiego takiego na Zaolziu nie ma.

Czy zna Pan receptę na pozytywną zmianę tego stanu rzeczy?

Nie można oczekiwać zmian na lepsze. Przeciwnie, nadal będzie maleć baza członkowska i marginalizować się działalność PZKO. Dobrze, że są jeszcze ludzie, którzy dzięki swoim zdolnościom artystycznym i charyzmie potrafią skupiać wokół siebie młodych i tworzyć z nimi chóry oraz zespoły taneczne. I to zespoły, które osiągają bardzo wysoki poziom artystyczny i zdobywają laury w kraju i za granicą, dowodząc przy okazji, że środowisko polskie na Zaolziu wciąż żyje. To, że rola PZKO w tej kwestii jest już nieduża, nie ma znaczenia. Grunt, że przejęły ją inne, aktywne polskie organizacje. Gdyby udało im się całkowicie wypełnić lukę po PZKO, które jak wiemy, jako jedyne w złych czasach, ratowało na Zaolziu polskość, to łatwiej by się było pogodzić z procesem zmniejszania się znaczenia PZKO.

Dziękuję za rozmowę.
KAZIMIERZ SANTARIUS

Zespół taneczny PZKO-wskiego Klubu Młodych w Łakach nad Olzą w roku 1957. Pierwszy z prawej 20-letni wówczas Karol Tomiczek.

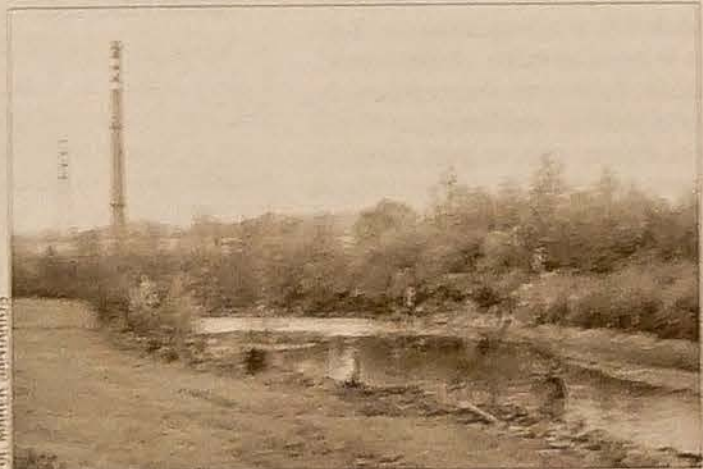
O PISZĄ INNI

...ostatnio katowicka „Trybuna Górnicza”, jest prawdopodobne, że w ciągu najbliższych trzech lat do wznowienia eksploatacji z pokładów byłej kopalni „Morcinek” w Kaczycach. Pierwsze plany spółki Karbon z byłego właściciela OKD, zakładały rozpoczęcie fedruku właśnie w 2010 r. OKD ma niebawem przedstawić stronie polskiej plan „Morcinka”, po czym ma zostać uzgodniony zakres inwestycyjny w nowym podmiocie gospodarczym. Właścicielem „Morcinka” ma być spółka Spritka Węglowa, która jest właścicielem „Morcinka” i ma być partnerem OKD ze względu na fakt, że spółka czeska podobno stoi silny kapitał amerykański. Według „Trybuny Górniczej”, jeszcze w tym roku spodziewane jest podpisanie wspólnej polsko-czeskiej umowy o współpracy przy przekraczaniu granicy państwowej wydobycia węgla. Okazuje się bowiem, że nie wszędzie w Polsce jest tak źle. W Kaczycach znajdują tu zastosowanie. Podpisanie takiej umowy o prowadzeniu działalności w rejonie przygranicznym.

Wygląda więc na to, że jedyną niewiadomą pozostanie, czy uda się przekonać do wyrażenia zgody na prowadzenie wydobycia lokalne społeczności. Jednakże obie strony i w tej

»Morcinek« dla OKD

sprawy są podobno optymistami. Czesi zadeklarowali, że zrobią wszystko, by ewentualne wznowienie fedruku nie było uciążliwe dla mieszkańców Kaczyc i okolicy oraz tamtejszego środowiska naturalnego. Szacuje się, że w podziemiach „Morcinka” zalega 250 mln ton dobrego jakościowo węgla koksującego. Dotychczas największym czeskim przedsiębiorstwem w Kaczycach było uruchomienie stacji transformatorowo-rozdzielczej 110/6kV, dzięki której w 2002 r. ruszyła linia elektroenergetyczna o mocy 110 kV, dostarczająca prąd do kopalni „Darków” i „ČSM”. Natomiast jesienią 2004 r. z pokładów

Z dawnej kopalni „Morcinek” niewiele zostało.

zlikwidowanej polskiej kopalni popłynął metan do systemu gazociągów OKD.

AUTOR KONTROWERSYJNEGO RAPORTU, DR PAWEŁ HUT Brak zgody na stan faktyczny

Zaraz po tym, gdy rozgorzała dyskusja na temat „Raportu” i udało mi się ustalić, że autorem części poświęconej Zaolziu jest dr Paweł Hut, postanowiłam się z nim spotkać. Pojechałam do Warszawy głównie po to, by dowiedzieć się, dlaczego młody naukowiec ma akurat takie zdanie na temat Zaolzia i dlaczego właśnie w ten sposób postanowił pisać o Zaolziu w rządowym dokumencie.

Dlaczego Pan zainteresował się właśnie Zaolziem?

To jest kwestia braku zgody na stan faktyczny. Nie rozumiem, jak społeczność, która posiada mocne argumenty i atuty, jest w stanie doprowadzić się do takiego stanu, kiedy nie może się już obronić i utrzymać swojej polskości. Nie rozumiem tego. W mojej ocenie, polskość na Zaolziu powinna rozkwitać.

Kiedy pierwszy raz zetknął się pan z Zaolziem?

Pamiętam dokładnie, to był 21 lipca 1991 roku, Jabłonkowo.

Jabłonków chyba?

Jabłonkowo. Tak jest podane na starych mapach. To były kolonie organizowane dla polskich dzieci z Warszawy. Połowa ekipy była miejscowa, z Zaolzia. Poznałem przyjaciół, którzy uczyli mnie tego regionu. I to w sposób uczciwy. Miałem okazję zobaczyć to wszystko od środka, nie z perspektywy instytucji, ale dnia codziennego. Czyli nie festyn w stylu „Góralskiego Święta”, ale zwykłe, przeciętne życie.

I Zaolzie pana zafascynowało, czy też może ostro podenerwowało?

Ja tylko czekałem, kiedy to wszystko zacznie się rozwijać. Byłem przekonany, że moi znajomi, pokolenie urodzone na początku lat siedemdziesiątych, będzie w stanie jakoś tę polskość rozwinąć. Wierzyłem, że nowe możliwości po 1989 r. będą dobrą przesłanką do rozkwitu działalności polskiej. I nawet w początkach tak było. Pamiętam przecież chłopaków, którzy chodzili na zbiórki w harcerstwo, działali w Związku Młodzieży Polskiej. Ja na to patrzyłem z dużą radością.

Kiedy to się zmieniło?

Później było pisane prace magisterskiej. W tym celu skontaktowałem się ze szkołą w Wędrynie. Dyrektorem szkoły była wtedy Marta Roszka. I w tej szkole najbardziej mnie zdziwiło to, że głośno ma ją napisy po czesku, że instrukcja ewakuacyjna jest po czesku. Po polsku były tylko powiadomienia, rzeczy „okolicznościowe”. Natomiast to, co wiąże się z pragmatyką życia, było w języku państwowym. I to „lania benzyna” i „dzwonienie dzwoni” – najważniejsze skierowania uczniów z Polką... Nie widzę żadnego uzasadnienia, żeby tak dalej było.

Potem po napisaniu pracy magisterskiej przyjechałem na Zaolzie w zasadzie tylko „jurystycznie”. Później Zaolzie się u mnie pojawiło, czy to podczas współpracy ze Wspólną Polką, czy też przy przygotowywaniu różnych tekstów. Muszę przyznać, że coraz bardziej byłem przekonany tym, co się dzieje. Poczuliśmy, że coraz bardziej byłam przekonany tym, co się dzieje. Poczuliśmy, że coraz bardziej byłam przekonany tym, co się dzieje. Poczuliśmy, że coraz bardziej byłam przekonany tym, co się dzieje.

Kiedy ostatnio był Pan na Zaolziu?

Taka najdłuższa pobyt był w 2003 r. Wtedy przez trzy miesiące mieszkałem w Trzyńcu.

Kto Panu pokazywał Zaolzie?

Osoba, której personaliów z oczywistych powodów nie mogę ujawnić. To ona sprawiła, że zafascynowałem się Zaolziem. Często poświęcała nawet czas rodzinny, oprowadzając mnie po terenie, pokazując różne rzeczy. Wiele z nich poznałem na własną rękę i ucztuję muszę dodać, że w pewnych kwestiach nasze poglądy różniły się w sposób istotny. W 1997 r. w Warszawie spotkałem się też z J. Valentą. Rozmawiałem z nim cztery, pięć godzin. On swoje racje, ja swoje racje. Trwało to do momentu, kiedy mnie pokonał. Zapytał wie pan, ile kosztuje paczka papierosów? Odpowiedziałem, dwadzieścia koron. I on zapytał, a wie pan ile kosztuje Zwrot? Też dwadzieścia koron. A wie pan, że on się nie sprzedaje? I w tym momencie poczułem słabość swojej argumentacji. Do końca życia też nie zapomnę, jak powiedział, że nigdy nie potwierdzi, że w rozmowie posługiwał się określeniem „Zaolzie”.

Dawno nie był Pan na Zaolziu.

Obecnie nie tylko, że rozchodzi się cały nakład, nawet trzeba było go podwyższyć.

Ale widzi pani, na tamte warunki, to był dla mnie argument. Ja już bym nawet sam kupował Zwrot. To był argument, który w jakiś sposób kompromitował moje twierdzenia.

Do Zaolzia wrócimy jeszcze przy okazji omawiania raportu. Czy mógłby Pan zdradzić kulisy jego powstawania?

Na wiosnę 2006 roku został powołany Międzyresortowy Zespół ds. Polonii i Polaków za Granicą. Zespół był kompletowany przez ministrów Adama Lipińskiego i Michała Dworczyka. Zebrałi ludzi do przygotowania zmian w ustawodawstwie. Chodziło głównie o kwestie przesiedleńcze, czyli tzw. repatriacje, która niesłusznie jest kompromitująca dla strony polskiej, nie mniej niż ostatnie piętnastoletcie w sprawie Zaolzia. No i też chodziło o Kartę Polaka. Przy okazji, by był punkt wyjścia do zmian legislacyjnych, trzeba było postawić diagnozę. Powierzono więc konkretnym osobom opracowanie poszczególnych tematów. Mnie przypadło Zaolzie.

Rozumiem, że doboru członków Zespołu dokonywali ministrowie Lipiński i Dworczyk?

Niekoniecznie. Później przybywały kolejne osoby. To działo na zasadzie kuli śnieżnej. W grupie znaleźli się ci, którzy coś robili, mają doświadczenie. Na początku zespół był mały.

Dr Józef Staniek był w tym pierwszym składzie?

Nie, pierwszy raz spotkałem go chyba w kwietniu tego roku. Przeczytałem, co przygotował, zgłosił swoje uwagi. Po części słaszam. Twardo bronił honoru Zaolzia. Ja starałem się przygotować coś, co będzie impulsem dla środowiska polskiego i dobrą diagnozą w Polsce. Wydaje mi się, że wersja J. Stanki była le-

godniejsza i jednocześnie bardziej historyczna. Ja się z tym nieuzupełnie zgadzam, raport miał konkretny cel. Choć też podkreślić, że kapitał kulturowy rodziny polskiej a kapitał kulturowy z rodziny czeskiej to jest coś nieporównywalnego. Z jednej strony historia, tradycja, którą można przekazywać przyszłym pokoleniom. Z drugiej strony czegoś takiego nie ma. Upraszczając: Chorwacja, chata, kiełbasa, Radegast a na wieczór rum. Cały cykl zamyka się. Wydaje mi się, że kapitał kulturowy w Polsce jest o wiele wyższy, co nie znaczy, że powszechny, i że poziom życia jest lepszy. To są dwie różne sprawy.

Jakie były jeszcze różnice pomiędzy poszczególnymi wersjami raportu?

Raport moim zdaniem miał w sładowych ilościach zawierać charakterystykę historyczną. Trzeba pisać, że problemem jest to, że ludziom nie chce się włączyć polskiej telewizji albo kupić polskich książek, które są na wyciągnięcie dłoni. Oczywiście, w sprawach takich jak rok założenia PZKO, kiedy to zrobiłem błąd-literówkę, dr Staniek miał rację.

Przygotowali Panowie wspólną wersję raportu?

Tak, uzgodniliśmy z dr. Stankiem wersję, którą możemy wspólnie przyjąć. Różnic między naszymi wersjami nie nazwałbym różnicami w przekazie, w intencji, tylko raczej w formie. Obie wersje dotarły do KPRM, gdzie podjęto decyzję o publikacji pierwotnego tekstu. Myślę jednak, że przekonanie o dyskryminacji polskiej ludności na Zaolziu było w drugiej wersji zbyt mocno akcentowane. Wychodzę z założenia, że winy należy przede wszystkim szukać u siebie. To, że została ta wersja w KPRM potraktowana w taki sposób, spowodowane było chyba po części właśnie tą kwestią.

A teraz spójrzmy na Pana wersję, która znalazła się ostatecznie w raporcie. Napisał Pan, że udział Polaków „w ogólnej liczbie mieszkańców tych obszarów nie przekracza 10%”. Czy mógłby Pan to wy tłumaczyć. Przecież wg ostatecznego spisu ludności, w wielu gminach liczba nie tylko przekracza 10 proc., są gminy gdzie tworzy prawie połowę obywateli. Gmin, w których liczba Polaków przekracza 10 proc. jest na Zaolziu 31.

Widzi pani, forma deklaracyjna w spisach ludności, w ewidencji biurowej, to jest jedno. Wydaje mi się, że realnie ta liczba jest jeszcze niższa. Oczywiście wielu ludzi w spisach ludności deklaruje polską narodowość, ale jak przychodzi do posłania dziecka do szkoły, to ono idzie do czeskiej.

Ale zdaje Pan sobie sprawę z tego, że tych 10 proc. gwarantuje polskiej mniejszości na przykład prawo do podwójnego nazwimictwa? Swoim twierdzeniem jakoby Pan podważa zasadność żądań naszej mniejszości.

Ja mam tego świadomość. Tylko że idę przez Wędrzynę i widzę tam napis Urząd Gminy. Tęgo nigdzie w Polsce Pani nie zobaczy, powinno być Urząd Gminy. Jest jakiś napis Restauracja a pod spodem Czajłnia, napis Kuchnia - Biblioteka,

Szkoła Podstawowa z Polskim Językiem Nauczania i są jeszcze napisy euroregionu Śląsk Cieszyński i to chyba wszystko. Dla moich studentów z Warszawy, czy Łomży wielkim wysiłkiem byłoby domyślenie się, że żyją tu tacy sami Polacy jak w Wiśle czy Istebnej.

Ale sytuacja chociażby w Wędrzynie diametralnie w ostatnim czasie się zmieniła. Pozwoliła na to nowa legislatura. Pojawiają się napisy dwujęzyczne w innych gminach. Nie uważa Pan, że jednak obraził Pan Polaków na Zaolziu, obniżając ich liczbę do mniej niż 10 proc.?

To jest sformułowanie ogólne, dotyczące całego Zaolzia. Bo jest jeszcze taki Trzyńciez, jest Wielopole. A że ktoś poczuł się urażony moim stwierdzeniem? To ma być impuls i szok dla społeczności polskiej - albo się podnosić i organizować, albo polskość na Zaolziu stanie się przeszłością. Jestem zdziwiony, że społeczność polska sześćdziesięciolecie swojego związku zorganizowała w Domu Kultury im. P. Bezruča. Dla mnie to jest coś szokującego. Wolałbym rozbić namiot nad Olzą, nawet w deszczu i chłodzie, i tam świętować rocznicę, niż w budynku im. P. Bezruča, który sto razy bardziej niż ja obraża społeczność polską i to od wielu lat, w razie czego zapraszam do Warszawy.

Niech mi Pan zdradzi skąd wziął Pan informacje o tym, że „W małych miejscowościach posiadaczami gruntów i obiektów są głównie Polacy”? Dlaczego umieścił ją Pan w dokumencie rządowym?

Chodziło mi głównie o domy PZKO. Nie ma takich czeskich domów. Zaolzianie mogą korzystać nie tylko z infrastruktury ogólnej, mają jeszcze swoją infrastrukturę. To daje im znaczącą przewagę. Przecież tych obiektów jest kilkadziesiąt. Ta infrastruktura może tworzyć i tworzy olbrzymi czynnik integracyjny.

Ale co to ma wspólnego z posiadaczami gruntów i obiektów? Dlaczego w ogóle taka sprawa znalazła się w rządowym raporcie?

Posiadanie gruntu, czy obiektu jest po pierwsze dowodem na pochodzenie z danego miejsca, z danego regionu, a po drugie daje możliwości do różnorakich działań. Sama ziemia pozwala na utworzenie funduszu społecznego, czy zbudowanie jakiegos obiektu. Dla mnie wybitnym symbolem jest budynek przedwojennej Polonii. I tego mi teraz brakuje na Zaolziu, bo wszystko było lub jest robione w ramach inicjatywy państwa czeskosłowackiego, czy czeskiego.

To znaczy?

Chociażby z inicjatywy państwa czeskosłowackiego doszło do zbudowania domów PZKO, gdyby uparli się, mieć takiego by nie powstało. Ja wiem, one były robione w czynie społecznym, ale tamy powstanie do tego były przeznaczane przez państwo czeskosłowackie. Natomiast nie ma takiej sytuacji, że rodzina X tworzy

fundusz, buduje jakiś obiekt, przekazuje dla polskiej społeczności, a inaczej chyba się już nie da.

Czyli pisząc o posiadaczach gruntów miał Pan na myśli PZKO?

Nie, całą polską społeczność. Przecież posiada jakieś majątki.

Czescy współobywatele nie posiadają?

Posiadają, ale wydaje mi się, że mniej. Oczywiście proporcjonalnie nie w liczbach bezwzględnych, daje mi się, że ten udział w całej polskiej jest jednak większy. Skąd te miejscowości jak Trzciniec, Karwina, które mają spory udział w napływowej ludności. Wiek raczej nie posiada, może mieć jakąś, mieszkam w komunale, ale ja za sobą instytucje, które przetrwały czeską kulturę. O to mi chodziło, ka była moja intencja.

Dlaczego pisze Pan, że PZKO ma problemy finansowe, nie piszę o tym, co udało się zrobić organizacji w sferze użyteczności polskości?

Etap kompletności zamknięcia w pracy magisterskiej z 1997 roku go wątku nie chciałem kontynuować.

O jakie problemy finansowe chodziło?

Właśnie tego wątku nie chciałem kontynuować. Niech pani napisze ze rozmowa odmówił udzielenia odpowiedzi na pytanie.

Nie uważa Pan, że pisząc o Kongres Polaków nie przekroczył Pan cięła opinijczego, kwestionując Pan jego zasługi w obronieniu Polaków uczniów w szkołach?

Obawiam się, że Kongres Polaków musiał między innymi występować, żeby obniżyć limity w szkołach, bo takie są przesłanki demograficzne. I tego się nie da przesłankę. Wie pani, to jest wstyd, że społeczność musi zabiegać o obniżenie limitów. I jest mi przykro, że trzeci na to, chociaż nie jestem Polak.

Pisze Pan, że nie ma stałej telewizyjnej nadawczej programy polska. A ostrawskie telewizja telewizje kablowe?

Chodziło mi o odrębną stację telewizyjną, która nadaje po polsku. Nie miałem po prostu czasu, żeby się nadawał po dziesięć minut w tygodniu.

No dobrze, ale dlaczego w tym wypadku nie napisał Pan, że ostrawskie telewizja nadaje polski program pięć minut w tygodniu?

AWEL HUT - O ZAOLZIU

... kwestia pewnej skali. Wy-
... raportu było pięć stron.
... czytających raport nie bę-
... w Ostrawie nadaje raz w
... pięć minut programu w
... polskim. Te pięć minut nie
... kulturotwórczej. Tylko
... czeskiej daje argument.
... swój obowiązek. To, o
... Pan mówi, to świetny listek
... bo dają czas antenowy. Ta-
... ma oca. A spojrzmy na
... Ostrawa i audycje po pol-
... osob tego słucha? Powiem
... że prawie nikt. Wolą słuchać
... Cas, Radio Orion. I słucha-
... nawet w Cieszynie! To jest

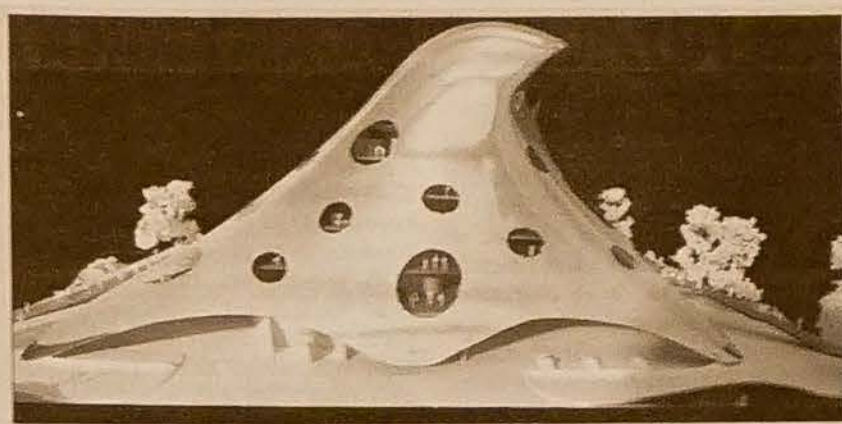
tościować. Jednak funkcja religii w
Polsce jest inna niż na Zaolziu. Od-
działywanie większościowej spo-
łeczności czeskiej jest tak silne, że
religijność jest osłabiona. I to było
moją intencją. Chcieliśmy w Trzyń-
cu wejść do kościołów. Kościoły za-
pełniają się głównie z okazji pogrze-
bów. W ciągu dnia są pozamykane.
Specjalnie wyeksponowałem wątek
Jablunkowa, gdzie toaleta była zro-
biona w kościele. Dla mnie to było
szokiem.

**Można odnieść wrażenie, że Zaolzie
wiąże Pan tylko z żalem i smutkiem
z istniejącej sytuacji. Rzeczywiście
tak jest, czy również przyjemne
chwile związane z tym terenem?**

Nie ma dla mnie miejsca, w którym
bym się lepiej czuł, niż pod kaszta-
nem w Czytelni, w Wędrzyni, z wi-
dokiem na Jaworowy. To jest miej-
sce, gdzie mogę pozwolić sobie na
odpoczynek, spokój, radość po pro-
stu. Zazdroszczę miejscowym, że
mają na co dzień taki skarb.

**Dziękuję bardzo za rozmowę i wyja-
śnienie pewnych spornych kwestii.**

HALINA SIKORA

Bibliośmiornica

Od pewnego czasu trwa zacięta
dyskusja na temat budowy nowej
Biblioteki Narodowej w Pradze.
Międzynarodowy konkurs wygrał
światowej sławy architekt Jan Ka-
plický z odważnym projektem zie-
lonej ośmiornicy i wydawało się,
że wszystko podąży w kierunku
zrealizowania jego pomysłu na pra-
skiej Letnej. Jednak w pewnym mo-
mencie do akcji wkroczył nasz pan
prezydent (słowo nasz używam z
punktu widzenia politycznego, nie
narodowego). Jak można zauwa-
żyć, pan Klaus jest człowiekiem o
nieziemskiej mądrości. Według
własnego mniemania jest on eks-
pertem w takich dziedzinach jak
ekonomia, prawo konstytucyjne,
integracja europejska, ekologia, a
w ostatnim czasie również archi-
tektura. Po obejrzeniu projektu za-
pewnił, że bronic będzie Letnej
własnym ciałem, by nie został tam
wzniesiony ów wstępną gnauch. Ca-
łe zdarzenie mogłoby być nawet za-
bawne (w podobny sposób, jak za-
bawne są ekstremalne wypowiedzi
prezydenta w stylu - „nie słyszałem
większego gwałtu niż to, że czło-
wiek niszczy swoją planetę”), gdyby
jego wstręt do Bibliośmiornicy nie
był początkiem lawiny, która może
doprowadzić do niezrealizowania
tego projektu. Poglądy prezydenta
wznieśli bowiem pobratymcy
z jego byłej partii. Zaskakująco
zmienił swoje wcześniejsze decy-

zje i zdecydowali się już nie popie-
rać projektu. A szkoda, bo politycy
nie powinni decydować o architek-
turze. Bibliośmiornicę jednogło-
śnie wybrała grupa ekspertów, ja-
ko najciekawszy i technicznie naj-
lepiej obmyślony projekt, pomimo
to niektórzy politycy uważają, że
posiadają patent na gust, i że to do
nich należy ostatnie słowo. Popel-
niają błąd, bo ekstrawagancki bu-
dynek mógłby być świetną reklamą
dla kultury bibliotekarstwa, która
dzięki rozwojowi Internetu oraz in-
nych alternatywnych wobec książki
atrakcji winna raczej rozwijać się,
a nie ulegać regresowi. Narodowa Bi-
blioteka w centrum stolicy mogła-
by przyciągnąć uwagę rzeszy ludzi,
oferując oprócz pożyczania książek
całą masę różnych atrakcji intelek-
tualnych oraz możliwości wypo-
czynku w środowisku innym niż ki-
czowate centrum handlowe.

Bibliośmiornica jest świetnym
projektem również ze względów
marketingowych. Opakowanie czę-
sto sprzedaje produkt. Na przykład
paryskiemu Centrum Pompidou,
pomimo wielu kontrowersji, udało
się zwać do siebie dziesięciokrot-
nie większy tłum, niż pierwotnie
przewidywano. Celem budynku bi-
blioteki powinno być między inny-
mi zwrócenie na siebie uwagi. Czy-
li zwrócenie uwagi na wielowieko-
we dziedzictwo narodu i zgroma-
dzone w środku świadectwa jego

kultury. Zwrócenie uwagi na to, że
państwo wspiera pewne wartości
ponadczasowe.

Najbardziej drażnią mnie argu-
menty, że Bibliośmiornica byłaby
nadzwyczaj kosztowna i dlatego
możliwe jest, że nie znajdą się na
nią środki. Dlaczego podobnych
problemów nie było, kiedy wznos-
zono stadion Szarka? Dlaczego
nikt nie narzeka na brak pieniędzy
na interwencje tysięcy policjantów
podczas meczy piłkarskich, gdzie
pseudokibice wybierają się tylko
po to, żeby porzbić sobie głowy?
Czyżby hokej i futbol miał większą
wartość niż historia i wiedza? Nie-
stety u nas chyba tak jest. Państwo
nadal rządzi, kierując się dawną
rzymską zasadą, iż narodowi trze-
ba dać chleb i gry, by był zadowo-
lony.

Być może pan prezydent oba-
wia się, że po wybudowaniu Biblio-
śmiornicy, Hrad i zarazem jego oso-
ba przestaną być jedynym centrum
zainteresowania w stolicy. Oby tak
stało się jak najwcześniej! Wierzę,
że uda się przezwyciężyć strach
przed nowością. Praga zasługuje
na budynek o nowoczesnej archi-
tekturze, który podniósłby jeszcze
atrakcyjność turystyczną centrum.
Książki również zasługują na to, by
ktoś wybudował im świątynię, któ-
ra w fascynującym kontraście połą-
czy historię z nowoczesnością.

Trzymam więc kciuki za Biblio-
śmiornicę! Budynek, który zaraz
na początku budzi takie kontrower-
sje, może mieć przed sobą wielką
przyszłość. TP

**Raport pisał pan o kwestiach
politycznych w Czechach. Między
innymi pisał Pan, że ilość wyznań w
Czechach jest niewielka.**

... o chrześcijańskie, bar-
... tradycyjne wyznania, o to, że
... religijna na Zaolziu
... znacznie od świadomości
... w Polsce. Katolik zaolziań-
... jest trochę inny katolik, niż
... w Polsce. Ja nie chcę war-

Raport o »Raporcie«

... ze str. 1

... Szymonek o wzięcie S. Gawlika mówi tak: - *Czy Roch Polityczny
... informował Kongres Polaków o przygotowaniach nad Rapor-
... Odpowiedź brzmi - nie. Nie istnieje żaden list, żaden dokument, ża-
... zapis z zebrania, na którym Wspólnota informowałaby Kongres Pola-
... przygotowaniach do napisania Raportu. Wydarzyło się jednak pewna
... której sens dopiero teraz zrozumiałem. Na początku roku 2007
... zjawił się w Kancelarii Kongresu pan Gawlik i zapytał nas, czy nie
... na nas jakies papiery z Polski. Na pytanie, o co chodzi, pan Gawlik
... mi nic powiedzieć. Zapytałem, czy chodzi o papiery dotyczące
... w Polsce albo grantów? Odpowiedział, że nie i wyszedł. Całe spotka-
... trwało dłużej niż minutę.*

... Gawlik udał się również w sprawie poszukiwania informacji o Rapor-
... ówczesnej konsul **Anny Olszewskiej**. Ostatecznie o udostępnienie
... poprosił dr. J. Stańka. - *Daliśmy Stańkowi nasze pełnomocnic-
... który udało mu się znaleźć dokument, natychmiast mi go przesłał. Po-
... mi, że to jest sprawa pilna, napisałem swoje uwagi do tego Raportu
... jest Stańka. Później dr Stańka skontaktował się z dr. Hutem i
... przygotowali nową wersję dokumentu. Roch Polityczny Współ-
... weszł w związek z tym list, który polecał wydrukowanie wersji przy-
... we współpracy z J. Stańkiem, która nie ukazała się ostatecznie
... - *Należy zaznaczyć, że aby informacja o mniejszości w danym
... mogła ukazać się w Raporcie, potrzebne było poparcie danej mniej-
... . Inni więc musieli zatwierdzić informacje o Zaolziu.* - *Dodał J. Szy-**

... Raport został opublikowany we wrześniu tego roku i przekazany uczest-
... III Zjazdu Polonii i Polaków z Zagranicy. Zaolziańska delegacja po
... przeczytaniu natychmiast udała się z interwencją do **Michała Dwor-**
... sekretarza Zespołu ds. Polonii i Polaków za Granicą. Ten zapewnił
... Raport zostanie wydany w większym nakładzie, do którego społecz-
... Zanizka mi nie wdać poprawki. M. Dworzycy udzielił też informacji,
... dokumentem jest **Józef Stańka**, i że uzyskał on poparcie Radni
... onego Wspólnoty (zob. wypowiedź J. Szymonek w „GL” z 20 paź-
... (in.). Ta informacja została opublikowana w „GL” i wywołała
... burzenie u J. Stańka oraz Radni Politycznego Wspólnoty.

... faktów. Pozostają już tylko pytania bez odpowiedzi. Dlaczego M.
... udzielił błędnej informacji przedstawicielom KP? Niestety nie
... się uzyskać informacji na ten temat. Dlaczego KP Wspólnoty
... własną rękę i nie pokazał materiału przygotowanego przez dr.
... zmięskającym Zaolziu? - *Mój Raport dostał mi o ostrą chwile
... dwa dni na przesłanie poprawek. Poprawki posłałem Stańkowi,
... przysłał. Nie było czasu - odpowiedział S. Gawlik. Natomiast po-
... pytanie, dlaczego KP Wspólnota, który miał swojego pełnomoc-
... w Zespole dopuścił do tego, by szkolący materiał dotyczący Zaol-
... światło dzienne. - *Dr Stańka nie był obecny na posiedzeniu, na
... postanowiono wydrukować wersję Huta - odpowiedział S. Gawlik.**

... że o tym, która wersja została opublikowana dowiedzieli się po
... artykule w „GL”. Temu przeczy jednak zarówno inform-
... mediacji przez J. Stańka, który przyznał, że był na głosowaniu,
... też e-mail od dr. Huta: - *J. Stańka po uzgodnieniu ze mną
... podzielił się kwestią na posiedzeniu Zespołu - publicznie. Nie-
... przyszłości całej sprawy nie sprzyja też fakt, że KP Wspólnoty nie
... udostępnić poprawionej przez siebie wersji Raportu a tym
... potwierdzić, że rzeczywiście działała w dobrym interesie Zaolzia.
... słów S. Gawlika, że wersja Raportu została opublikowana przez
... Polityczny w styczniu. J. Szymonek dodaje: - *Nikt nie może zaprze-
... że już w maju 2007 roku Roch Polityczny Wspólnoty bardzo dobrze
... o to chodzi. Jego członkowie zapoznali się z treścią budwersującej
... nie zrobili, by rozpowszechnić go na Zaolziu, by poddać go
... dyskusji. Nie uważali za stosowne przedstawiać go organom
... w Kongresie Polaków, który swoim autorytetem mógł go zat-
... sami próbowałam zmienić jego treść, co przyniosło tragiczny
... efekt.**

Norwegowie. Nie bardzo wiem jak zabrać się do te-
go tematu. Opisywać naród to twandy orzech do
zgrzybnienia. W ogóle postępowanie się kategorią „naro-
du” to zbyt wielkie uproszczenie. Generalizacja nigdy
nie odzwierciedla prawdziwego stanu rzeczy, poza tym
bardzo łatwo można w ten sposób ulec stereotypom.
Opowiem więc, jak było.

Pierwszy kontakt odby-
wście na lotnisku. He! -
z usmiechem na twarzy powiedział bergenski celnik i
poprosił o paszport. Pomyślałem sobie, że bardzo miło
tak „po międzynarodowemu”, po angielsku, witac
obcokrajowców w Norwegii. Niebawem jednak stwier-
dziłem, że he! to może po norwesku. Na początku bar-
dzo dużo było trzeba się pytać. O drogi, ulice, budy-
nek. A Norwegowie bardzo chętnie odpowiadali na
wszystkie moje pytania. Największym zaskoczeniem
była dla mnie znajomość języka angielskiego wśród lu-
dzi. Mogłam zapytać kierownicę, sprzedawczynię, mło-
dzieńca czy babcię, zawsze można było się dogadać.

W Fantoftie, jak mawia się mój akademik, prawie
nie ma norweskich studentów. Jeśli jednak są, to ra-
czej zachowują dystans wobec obcokrajowców. Nie
z poczucia wyższości, a raczej świadomości krótko-
trwałości potencjalnego koleżeństwa. Jesteśmy twar-
zami, które zmieniają się co pół roku, co rok, podczas
gdy oni mieszkają w akademiku przez kilka lat.

Norwegowie bardziej swobodni!

Na wykładach wprowadzie także raczej poruszam
się w towarzystwie międzynarodowym, zawsze jed-
nak jest kilku Norwegów. A tutaj oni są bardzo kole-
żeńscy i pomocni. Świetnie władają angielskim. Jeśli
już zdecydowałam się uczyć, zaczęłam na dany przedmiot, są
bardzo dociekliwi i aktywnie podchodzą do nauki.

Większość Norwegów
wzrasta siebie za niesmia-
łych i zamkniętych. Co
może jest i prawdę. Bardzo łatwo można ich zagadać,
porozmawiać z nimi na różne tematy, ale by ich po-
znać i zostać ich przyjaciółmi trzeba by poświęcić
więcej czasu. Norwegowie też zwykli mówić, że jeśli
ma się już Norwega za przyjaciela, to taka przyjaźń
jest na całe życie. Tak mi się wydaje, że Norwegowie
bardzo lubią reguły. Wiele jest przepisów, nakazów
i zakazów. W praktyce z ich dotrzymanywaniem bywa
różnie, raczej jednak starają się ich przestrzegać. Na
przykład czerwonymi światłami na zatarasie nie wiele
się przejeżdża. Jednak w sprawach administracyjnych
skok w bok jest nie do pomysłenia. Pomimo tego Nor-
wegowie są bardzo swobodni, jeśli chodzi o sposób
bycia. Pomać to można w sposobie wyrażania opinii,
ubieraniu się. Nie pozwalają na to, by opinie innych
były dla nich ograniczeniem.

Norweskiej młodzieży poświęcić może kiedyś cały
artykuł, bo wiele można byłoby o niej napisać. Ogól-
nie jest wielka różnica w zachowaniu i życiu młodych
na studiach i młodych w pracy. Pierwsi, jakby zdawali
sobie sprawę z tego, że niebawem ich złoty wiek się
skończy, starają się przeżyć studia i wszystko co się z
tym łączy „do pełna”. W partyzantym i negatywnym
znaczeniu. Jednak kiedy skończą studia, to napraw-
dę bardzo szybko zmieniają swój sposób bycia. Jeśli
u nas spotkam dwudziestoparolatkę, to trudno mi re-
cznej powiedzieć, czy to student, czy już zarabia sobie
na życie. Tutaj naprawdę to widać na pierwszy rzut
oka, najczęściej po zachowaniu.

To zaledwie kilka spostrzeżeń, niekiedy ber-
lińskich. Ciekaw dalszy następ. *Hjertelig tilsen fra Ber-
lin*

Telewizja

SOBOTA 3 LISTOPADA

TVP 1

5.45 Sukces - Male jest piękne (s.) 6.40 Był taki dzień 3 listopada 6.45 Smaki polskie 7.00 Dzień dobry w sobotę 7.30 Rok w ogrodzie 8.00 Wiadomości 8.15 Program publicystyczny 8.45 Nowy Testament - Wybacz nam nasze winy 9.10 Kuchcikowo gotowanie na ekranie - Słodkości dla lasuchów 9.30 Ziarno 10.00 Siódme niebo - Nie zawsze chodzi o ciebie 10.45 Szkoła złamanych serc 11.40 Zadziwiający życie bezkręgowców - Przadki jedwabnych nici 12.10 Podróżnik - Tenango 12.30 Chiń - kraj jedynaków? 13.00 Wiadomości 13.10 Frank Riva 15.05 Przebojowa noc - Skrót 15.50 Sąsiedzi - Mądre posunięcie (s.) 16.20 Tajemnice Watykanu - Biały samochód 17.00 Teleexpress 17.25 Śmiechu warte 17.50 Faceti do wzięcia - Nie wstawaj mi PIT-u 18.20 Serwis TV 19.00 Wieczorynka 19.30 Wiadomości 20.20 Starski i Hutch (film USA) 22.05 Przebojowa noc 23.45 Inferno - Piekielna walka (film USA) 1.25 Jak to się robi w Chicago 3.10 Wojownicy krajiny Zu.

TVP 2

5.30 Echa Panoramy 6.00 Żegnaj Rockefeller 6.30 Spróbujmy razem 7.00 Magazyn Ligi Mistrzów 7.25 Poezja łączy ludzi - Mój ulubiony wiersz „Ta jedna sztuka” 7.35 M jak miłość (s.) 8.30 Pytanie na śniadanie 10.35 Wielcy odkrywcy - Benedykt Polak 10.40 Czy psy wyczuwają raka? 11.40 Na dobre i na złe - Podarować życie (s.) 12.30 Egzamin z życia 13.25 Święta wojna - Czipendejsiok (s.) 14.00 Familiada (teleturniej) 14.30 Złotopolscy - Bohater w akcji (s.) 15.05 Smaczne go! Wojciech Brzozowski 15.55 Gwiazdy tańczą na lodzie 17.40 Na wyłączność 18.00 Program lokalny 18.30 Panorama 19.00 Europa da się lubić - Europa gustów 20.00 Miesięcznik Moralnego Niepokoju 20.55 Na imię mi Earl 21.20 Słowo na niedzielę 21.30 Panorama 21.55 Sport-telegram 22.00 36 (film fr.) 0.00 Wyzwanie (film USA) 1.50 Noc zagadek - teleturniej interaktywny.

TV KATOWICE

6.00 Serwis info 7.45 Aktualności 7.50 Magazyn hokejowy 8.15 To się wytnie 8.20 Gramy dla was 8.45 Bajki dla dzieci 9.15 Serwis info 9.16 Serwis ekonomiczny 9.19 Przegląd prasy 9.30 Serwis info 10.02 Teleplotki 10.30 Serwis info 11.01 Było, nie minęło 11.30 Serwis info 12.01 16/16 12.30 Serwis info 12.56 Serwis kulturalny 13.01 Telenowyny 13.30 Serwis info 14.00 Na rozkaz 14.25 Bez komentarza 14.30 Serwis info 15.01 Biznes tydzień 15.30 Serwis info 16.02 Punkt widzenia 16.30 Serwis info 16.45 Aktualności 16.50 Tygodnik regionalny 18.00 Aktualności 18.45 Reportaż sportowy 19.05 U nos w Bytkowie 19.35 Pora na kulturę 20.01 30 minut ekstra 20.30 Serwis info 20.49 Tygodnik Polski 21.30 Serwis info 21.45 Aktualności 22.05 Sobotni magazyn sportowy 23.03 Sportowy wieczór 23.28 Magazyn kryminalny 23.56 30 minut ekstra 0.23 Studio Wschód 0.56 Punkt widzenia 1.21 Serwis info 1.49 Teleplotki.

POLSAT

5.45 Wstawaj! Gramy! (pr. muz.) 6.00 Pierwsza miłość (s.) 6.45 Jesteśmy 7.00 Peru: Polska - Puchar Świata kobiet w Japonii 8.30 Pasjonaci 9.00 Miodowe lata 9.45 Rodzina zastępcza plus - Podagra (s.) 10.45 Śniadanie z Einsteinem 12.45 Czarodziejki (s.) 13.45 Dom nie do poznania 14.45 Się kręci 15.15 Daleko od nosy - Cud nad urną (s.) 15.45 Tylko miłość (s.) 16.45 Piotr Białoczyk przedstawia 17.45 Dzień kangura (pr. roz.) 18.50 Wydarzenia 19.30 Mamuśki (s.) 20.00 Jak oni śpiewają 21.55 Studio Lotto 22.30 Hannibal 1.15 Co się wydarzyło w miasteczku Tarrington? (film USA).

TVC 1

6.25 Sezamie, otwórz się 6.50 Bolek i Lok (s. anim.) 7.00 Willy Fog w podróży dookoła świata (s. anim.) 7.25 Garfield i przyjaciele (s. anim.) 7.50 Niech żyje szkoła! 8.05 Prop i Berta (film) 9.20 Hiroshi (film anim.) 9.45 Czy mnie zechcecie? 10.00 Magazyn folklorystyczny 10.25 Nasza wieś (mag.) 10.45 Muzyka dęta (pr. muz.) 11.15 Hobby magazyn J. Bohdalo-wej 11.45 Niewiedza nie usprawiedliwia 12.00 Wiadomości 12.05 Z metropolii, Tydzień w regionach 12.35 Auto Moto

Revue (mag.) 13.00 Królestwo dzikiej natury (s. dok.) 13.30 Kaszmir i Ladak (s. dok.) 13.50 W kondycji (mag.) 14.10 Moda - Ekstrawagancja - Maniera (mag.) 14.35 Oczarowanie (s.) 15.35 Bojownicza (film fr.) 16.45 Antologia czeskiego humoru 17.25 Niesamowity świat rekordów i ciekawostek 17.55 Prognoza pogody 18.00 Wiadomości 18.10 Szkoła na Wysłuni (s.) 18.45 Wieczorynka 19.00 Wiadomości 20.00 Star Dance II - Kiedy gwiazdy tańczą 21.20 Dziewczyna z Jersey (film USA) 23.05 Wiadomości 23.20 Córka mojego szefa (film USA) 0.45 Buffalo Soldiers (film USA-br.).

TVC 2

6.10 Wiadomości TVS 6.30 Wiadomości regionalne 7.50 Panorama 8.30 Sportowcy świata 9.30 Świat cudów (pr. cykl) 9.55 Pocahunek śmierci (film USA) 11.30 5. Festiwal Europejskich Uśmiechów Filmowych 12.00 Piątka w Pomarańcza 12.55 Game Page (mag.) 13.15 Sabotaż (mag.) 13.40 Coldplay (koncert) 14.30 Na ratunek życiu 14.50 Hindenburg - Titanic nieba (dok.) 15.40 „La Boudeuse” - Odkrywanie narodów morza 16.35 Kamera w podróży 17.20 Po czesku 17.30 Biblijne historie 19.00 Ćwiczmy z TVC 19.10 Simpsonowie (s. anim.) 19.35 Kultura (mag.) 20.00 Morawska Jesień 2007 (koncert) 21.15 Mama i ja (dok.) 22.05 Teatr żyje! (mag.) 22.35 Artmix (mag.) 23.25 Noc z Andełem 0.55 Wielka muzyka nocna.

NOVA

6.00 Leśni koledzy (s. anim.) 6.35 Cudowny świat Walta Disneya 7.30 W.I.T.C.H. (s.) 8.00 O.C. (s.) 8.55 Eso (lista przeb.) 10.10 Karty śmierci (film USA) 12.00 Dzwonienie do TV Nova 12.30 Lelceń ve służbach Sherlocka Holmesa (film czes.) 14.00 Noc filmowych nadziei: Autostopowicz 14.15 Wielki Biały Ninja (film USA) 16.00 Jak świat traci poetów (film czes.) 17.50 Gospoda (s.) 18.25 Przyprawy 19.30 Wiadomości, sport, pogoda 20.00 Wycieczkowiec (film czes.) 22.35 Atak na posterunek (film USA) 0.40 Szczury (film USA).

PRIMA

6.30 Tabaluga (s. anim.) 7.00 Kocia banda (s. anim.) 7.25 Tutenstein (s. anim.) 7.45 Sylwester i Tweety (s. anim.) 8.15 Dzika Afryka (s. dok.) 8.50 Salon samochodowy 9.45 Jesteś tym, co jesz 10.45 Było nas sześciu (s.) 11.50 Kochany urwis (film USA) 13.30 Columbo (s.) 15.40 Premier League Live! 16.00 Newcastle United - Portsmouth FC (transmisja meczu) 18.05 Wiadomości, prognoza pogody 18.10 Jak zbudować marzenie 18.55 Wiadomości, sport 19.25 M.A.S.H. (s.) 20.00 VyVoleni - nowi bohaterowie (reality show) 22.20 Blade: Trinity (film USA) 0.40 VyVoleni - nowi bohaterowie 1.05 Zjadacz grzechów (film USA-niem.).

NIEDZIELA 4 LISTOPADA

TVP 1

5.45 Sukces (s.) 6.35 Był taki dzień 4 listopada 6.40 Emigrant 7.00 Transmisja mszy św. z Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Krakowie Łagiewnikach 8.00 Domisie - Zajęcia chłopców, zajęcia dziewczynek 8.25 Wesola lekcja - Wynalazki 8.35 Kadra 2012 8.55 Teleserwis 9.20 Ja, Cezar Mały (film fr.) 11.00 Kuchnia z Okrasą - Obiad na jesień 11.25 Tydzień 11.55 Między ziemią a niebem 12.00 Anioł Pański 12.15 Między ziemią a niebem 13.00 Wiadomości 13.10 Wikingowie 15.15 Doła i niedole rodziny szympanów 16.15 Opowieści telewizyjne - Niezapomniane seriale 17.00 Teleexpress 17.20 Jaka to melodia? W wydanie specjalne 18.15 Szkoła gadać 18.45 Ranczo Wilkowyje - Jak powstawał film 19.00 Wieczorynka 19.30 Wiadomości 20.20 Ja wam pokażę! (s.) 21.15 Zabawa w dom 22.50 Upadek (film USA) 0.45 Kinematograf 1.15 Love Story (film USA) 2.50 Henryk Mikołaj Górecki - Na Anioł Pański op. 57.

TVP 2

5.50 Lokatorzy - Korzystna transakcja (s.) 6.20 Złotopolscy (s.) 7.20 M jak miłość (s.) 8.15 Sto tysięcy bocianów 8.40 Z Dwójką bezpieczniej 8.50 Zacisze gwiazd - Monika Brodka 9.20 Weterynarz na safari 9.50 Wielcy odkrywcy - Benedykt Polak 10.00 Wojciech Cejrowski boso przez świat - Ludzie buszu 10.30 Bezpieczne drogi 10.40 Park prehistoryczny 11.30 Bezpieczne drogi 11.40 Podróże kulinarne Roberta Makłowicza - Ryski smak 12.10

Bezpieczne drogi 12.15 Tatuaz 14.00 Familiada (teleturniej) 14.30 Złotopolscy - Jak społeczeństwo współpracuje z policją (s.) 15.05 Szansa na sukces - Wspomnienie (s.) 16.05 Na dobre i na złe - Wypadek na boisku (s.) 17.00 Egzamin z życia (s.) 17.50 Bezpieczne drogi 18.00 Program lokalny 18.30 Panorama 18.53 Starter 19.10 Podróże z żartem - Rosja 20.05 Duże dzieci 21.00 Włamanie na śniadanie (film USA) 23.10 Panorama 23.31 Sport-telegram 23.35 EUROexpress 23.45 Telewizyjne Wiadomości Literackie 0.15 Międzynarodowy Festiwal Wratislavia Cantans - Wrocław 2007.

TV KATOWICE

6.34 SpełniONA w biznesie 6.49 Integracja 7.03 Wierzę, wątpię, szukam 7.30 Serwis info 7.45 Aktualności 7.50 Nie tylko dla pobożnych 8.00 Koncert życzeń 8.45 Śląska lista przebojów 9.00 Światowiec 9.30 Serwis info 10.02 O co chodzi? 10.30 Serwis info 10.54 Serwis kulturalny 11.01 Nieznani sprawcy 11.30 Serwis info 12.01 Telewizja objazdowa 12.30 Serwis info 13.02 Jacek Sobala zaprasza 13.30 Serwis info 14.02 Komentarz - świat 14.30 Serwis info 14.40 Arka Gdynia: Lechia Gdańsk - 2. liga 15.30 Serwis info 15.37 Arka Gdynia: Lechia Gdańsk - 2. liga 16.30 Serwis info 16.45 Aktualności 16.50 Z życia Kościołów - Magazyn religijny 18.00 Aktualności 18.45 Retransmisje sportowe 20.30 Serwis info 20.50 Młodzież kontra 21.30 Serwis info 21.45 Aktualności 21.55 Piłkarska Trójka 22.15 Aktualności sportowe 0.00 Droga do Euro 2012 0.28 Półkownicy - Cudów nie ma 0.54 O co chodzi? 1.20 Młodzież kontra.

POLSAT

6.00 Pierwsza miłość (s.) 7.15 Gadzet i Gadzetinis (s. anim.) 7.45 Czarodziejki (s. anim.) 8.15 Power Rangers (s.) 8.45 Kochanie, zmniejszyłem dzieciaki (s.) 9.45 Się kręci 10.00 Polska: USA - Puchar Świata kobiet w Japonii 11.30 Słoneczny patrol (s.) 12.30 Lochy i smoki 14.45 Sue Thomas. Słyszące oczy FBI 15.45 Magia bez tajemnic 16.45 Świat według Kiepskich - Kocham biurokrację (s.) 17.15 I kto tu rządzi 17.45 Rodzina zastępcza plus - Męskie decyzje 18.50 Wydarzenia 19.30 Daleko od nosy - Jak oni miauczą (s.) 20.00 Skazany na śmierć (s.) 21.55 Studio Lotto 22.00 Gotowe na wszystko (s. USA) 0.00 Gdy rozum mówi nie (film USA) 0.30 Magazyn sportowy 2.30 Nocne randki.

TVC 1

6.00 Ciekawostki z regionów 6.25 Adres: Europa Środkowa 6.50 Kłocki 7.00 Bajka 7.05 Willy Fog w podróży dookoła świata (s. anim.) 7.30 Boisko 7 9.45 Kalendarium 10.00 Wędrująca kamera (mag.) 10.30 Obiekty (mag.) 11.00 Grzeszni ludzie miasta Pragi (s.) 12.00 Pytania V. Moravca 13.00 Wiadomości 13.10 Bajka 14.15 Magazyn religijny 14.35 Magazyn chrześcijański 14.50 Poszukiwania czasu utraconego 15.10 Romeo i Julia pod koniec listopada (film czes.) 16.40 Słowo niedzieli 16.45 O koronę króla Karola (teleturniej) 17.30 TVC 17.55 Prognoza pogody 17.57 Minuta z przyrody 18.00 Wiadomości 18.05 25 lat temu 18.15 Nie wahaj się i kręć! (pr. roz.) 18.45 Wieczorynka 18.55 Losowanie Szczęśliwej Dziesiątki 19.00 Wiadomości, wiadomości regionalne, prognoza pogody, sport 19.55 Losowanie Sportki i Szansy 20.00 Karuzela (film czes.) 21.10 Star Dance II 21.15 168 godzin 21.45 Restart 22.00 Wiadomości, sport 22.15 Miejsce zbrodni (s.) 23.50 Wydział spraw zamkniętych (s.) 0.35 Świat sztuki 1.20 Sportowcy świata.

TVC 2

6.50 Wiadomości TVS 7.10 Sedno 7.20 Klucz 7.50 Panorama 8.30 Terra musica 9.15 Kultura (mag.) 9.35 Piękne miasta 10.00 Artmix 10.50 MŚ motocykli 2007 (transmisja) 13.20 Czeska stal dla Hawajów 13.50 MŚ motocykli 2007 (transmisja) 15.00 Mity i fakty historii 15.55 Świat sztuki 16.40 Filmowe powroty: Złamana lanka (film USA) 18.15 Simpsonowie (s. anim.) 18.40 Angielski z maharadzą 18.45 O języku czeskim 19.00 Duchowa kuchnia 19.35 Kultura (mag.) 20.00 Wieczór na temat... 21.55 Na pływali z Danym DeVito (talk show) 22.20 Poezja 22.30 Studio piłki nożnej 23.00 Drogówka 23.30 Golf 23.50 Wieczory z Czeską Filharmonią 0.35 Star Dance II 1.45 Simpsonowie.

NOVA

5.55 Leśni koledzy (s. anim.) 6.30 Cudowny

ny świat Walta Disneya 7.30 W.I.T.C.H. (s. anim.) 7.55 Łowca krokodyli (s. dok.) 9.00 Nowa podróżomania 9.40 Złoty pięknygo dragona (film czes.) 11.30 Zagadki medycyny (s.) 12.25 Urodzeni wczoraj (film USA) 14.25 Rocky (film USA) 16.50 Detektyw Monk (s.) 17.45 Poradnik domowy 18.50 Obywatelskie judo 19.30 Wiadomości, sport, pogoda 20.00 Wyjdz za mnie! (reality show) 21.25 Zgubieni (s.) 22.20 Odlamki 22.50 Godziny szczytu II (film USA) 0.30 Strażnik Teksasu (s.).

PRIMA

6.30 Tabaluga (s. anim.) 7.00 Kocia banda (s. anim.) 7.25 Tutenstein (s. anim.) 7.45 Sylwester i Tweety (s. anim.) 8.00 Tajemnicze wojny (s. dok.) 9.15 Świat 2007 (mag.) 9.45 Big Ben (s.) 11.50 Receptariusz prima pomysłów 13.00 Niedzielną partia 14.20 Miłość musi poczekać (film niem.) 16.20 Urlop z Andełem (film czes.) 17.50 Wiadomości, prognoza pogody 17.55 Nie do wiary 18.55 Wiadomości, sport 19.25 M.A.S.H. (s.) 20.00 „Ber nebo neber” (quiz show) 21.10 Zgadnij, kim jestem! 22.10 VyVoleni - Nowi bohaterowie 23.25 Blade (s.) 0.20 Regulamin zabijania (film USA) 2.35 Zapytaj o przyszłość.

PONIEDZIAŁEK 5 LISTOPADA

TVP 1

5.30 Złote Łany 5.55 Był taki dzień 5 listopada 6.00 Kawa czy herbata? 8.00 Wiadomości 8.15 Kwadrans po ósmej 8.30 Moda na sukces (s.) 9.25 Sąsiedzi - Gdzieś to wpadło (s.) 9.35 Świnka Peppa - Zębowa wróżka 9.40 Budzik - Pies, przyjaciel kota 10.10 Coś z niczego 10.30 Jaka to melodia? Wydanie specjalne 11.15 Wielki świat małych odkrywców - Mamy prawo 11.35 ZUS dla ciebie 12.00 Wiadomości 12.10 Agrobiznes 12.20 W kolejce po euro 12.40 Plebania (s.) 13.05 Klan (s.) 13.35 Jaka to melodia? (teleturniej) 14.05 Wyjeżdżam zostając? 14.25 Szkoła gadać 15.00 Wiadomości 15.10 Monarch Cove 16.05 Moda na sukces (s.) 17.00 Teleexpress 17.20 Celownik 17.35 Klan (s.) 18.00 Jaka to melodia? (teleturniej) 18.30 Plebania (s.) 19.00 Wieczorynka 19.30 Wiadomości 20.20 Ukryty śmiech 21.45 Forum 22.40 Mężczyzna moich marzeń 0.15 Serwis TV 0.40 Kojak - Nieudana kradzież (s.) 1.30 Był taki dzień 5 listopada 1.35 Notacje - Jan Nowak-Jeziorański. RWE.

TVP 2

5.20 Statek miłości (s.) 7.05 EUROexpress 7.30 Przystanek praca 7.45 Przygody Goździka Ogrodnika - Zachwycające przedstawienie (s.) 8.05 M jak miłość (s.) 9.00 Pytanie na śniadanie 11.05 SpełniONA w biznesie 11.25 Dr Quinn (s. USA) 12.20 Awantura o Basię - Awantura jedenasta, czyli rzecz o metodzie leczenia sercem (s.) 12.50 Niezwykły lot Boeinga 737 13.20 Między nami seniorami 13.30 Znaki czasu 13.55 Smaczne go! Wojciech Brzozowski 14.50 Rezerwat namiętności - Prawda 15.50 Na dobre i na złe - Wypadek na boisku (s.) 16.45 Dwie strony medalu (s.) 17.20 Co ludzie powiedzą? 18.00 Program lokalny 18.30 Panorama 19.00 Kolo fortuny 19.35 Starter 20.00 M jak miłość (s.) 20.50 Kulisy serialu „M jak miłość” 21.00 Magazyn Ekspresu Reporterów 21.30 Panorama 21.55 Sport-telegram 22.00 Brzydula Betty (s.USA) 22.50 Warto rozmawiać 23.50 Kryminalne zagadki Las Vegas (s.) 1.30 Gustavo Santalalla i zespół Bajofondo Tango Club 2.20 Wielcy odkrywcy - Benedykt Polak 2.25 Noc zagadek - teleturniej interaktywny.

TV KATOWICE

6.00 Serwis info 6.53 Przegląd prasy 7.15 Serwis info 7.16 Serwis ekonomiczny 7.30 Serwis info 7.45 Aktualności 7.50 Gramy dla was 8.02 Gość poranka 8.15 Serwis info 8.36 Korespondent TVP o poranku 8.45 TV Katowice poleca 9.15 Serwis info 10.08 Serwis kulturalny 10.12 Gość poranka 10.27 Bez komentarza 11.03 Biznes - otwarcie dnia 12.02 Serwis ekonomiczny 12.08 Komentarz - kraj 12.30 Serwis info 13.08 Komentarz - świat 13.30 Serwis info 14.09 Komentarz - kraj 14.25 Serwis kulturalny 14.30 Serwis info 15.00 Transmisja obrad Sejmu 18.00 Transmisja inauguracyjnego posiedzenia Senatu RP 20.03 Minęła 20-ta 20.30 Serwis info 20.35 Minęła 20-ta 21.05 Telekurier bliżej ciebie 21.30 Serwis info 21.45 Aktualności 22.16 Ekonomia i rynek - Magazyn TVP Info i Rzeczpospolitej 22.30 Serwis info 0.01 Kondycja ludzka - Współczesna epide-

mia 0.30 Śladami imperiów - Puerto Rico 0.57 Minęła 20-ta 1.38 Serwis info 2.04 Ekonomia i rynek - Magazyn TVP Info i Rzeczpospolitej.

POLSAT

6.30 Sekret Laury (s.) 7.45 Wielka wygra- (teleturniej) 8.45 Łowcy skarbowi 9.45 JAG - Wojskowe Biuro Śledcze - Czysta- skie oczy 10.40 Miodowe lata - SMS 11.55 Samo życie (s.) 12.05 Pensjonat pod Kisz- - Mamusia (s.) 13.00 Jesteś moim zyciem (s.) 14.00 Pierwsza miłość (s.) 14.45 Śmie- według Bundych (s.) 15.50 Wydarzenia 16.15 Interwencja 16.35 Graczykowie 17.10 Miodowe lata - Tajny szczyt (s.) 18.00 Pierwsza miłość (s.) 18.50 Wydarzenia X (s. USA) 21.00 Terminator III - Powr- maszyn (film USA) 23.25 Nieustraszeni 1.00 Nagroda gwarantowana 2.00 Nocne

TVC 1

5.59 Dzień dobry z TVC 8.30 Serwis info 9.00 Kalendarium 9.15 O koronę króla Karola (quiz show) 10.00 Wiadomości 10.05 Bolkowicz 11.00 Oczarowanie (s.) 12.00 Wiadomości 12.30 Sama w domu (mag.) 13.25 Cwiczy- my z TVC 13.35 Mieszkać - to stać 14.00 Nie wahaj się i kręć! (pr. roz.) 14.30 W poszukiwaniu czasu utraconego (pr. cykl) 14.45 Eurofondue 15.00 Wiadomości 15.10 U nas w Europie 15.20 Antologia czeskiego humoru 16.00 Zaczarowane przedszkole 16.30 Teleturniej dla dzieci 16.55 Tajemnice Toma Wizzarda 17.15 AZ-kwiz (teleturniej) 17.40 Testy, porady, reportaże 17.55 Prognoza pogody 17.57 Minuta z przyrody 18.00 Wiadomości regionalne 18.15 Chłopaki w akcji 18.40 Żywe serce Europy 18.45 Wieczorynka 18.55 Losowanie Szczęśliwej Dziesiątki 19.00 Wiadomości, wiadomości regionalne, prognoza pogody, sport 20.00 Pe- biny (s.) 21.05 Podróż po... (mag.) 21.30 Reporterzy TVC 22.05 Uwięzieni za niez- ną kurtyną 22.20 Szkoła stewardesa (film USA) 23.45 Wiadomości, prognoza pogody, sport 23.55 Losowanie Szczęśliwej Dziesiątki 0.00 Romeo i Julia pod koniec listopada 1.25 Simpsonowie.

TVC 2

6.10 Wiadomości TVS 6.30 Drogówka 7.00 Wieczorne safari 7.30 TVC 2.30 Panorama 8.30 Na pływali z... (talk show) 9.00 Dzień dobry z Moraw i Śląska 11.25 AZ-kwiz (teleturniej) 11.45 Żywe serce Europy 12.00 Mity i fakty historii 12.50 Game Page 13.10 Spór duszy z ciałem 13.30 Wspomnienia mistyka (s. dok.) 13.50 O języku czeskim 14.10 Angielski dla najmłodszych 14.25 Prop i Berta (film) 15.40 GEO: Szkoła słoni (pr. cykl) 16.30 Na powierzchni 16.30 FC Slovan Liberec - FK Jablonec 97 (mecz piłkarski) 17.15 Wiadomości w języku migowym 18.00 Ćwiczmy z TVC 19.35 Simpsonowie (s. anim.) 20.00 Pojedynki przywódców (s. dok.) 21.00 Wydarzenia, komentarze 21.30 Świat książek (mag.) 21.45 Tak, nie ministrze (s.) 22.15 Historie z 18. Jazz klub 0.00 Magazyn historyczny 0.30 168 godzin 1.00 Młodzi goście (film fr.).

NOVA

5.59 Śniadanie z TV Nova 8.30 Sprawy ojca Dowlinga (s.) 9.35 Pięć Pań! Jesteś trupem! (film kan.-USA) 11.25 Ulica 12.10 Zawodowcy (s.) 13.10 Leszenie spółka (s.) 13.40 Gorące Hawaje (s.) 14.45 Czarodziejki (s.) 15.30 Bez śladu (s.) 16.20 Świat według Bundych (s.) 17.00 Propozycje dnia 17.45 Minuty regionu 18.00 Wiadomości 18.05 5 kontra 5 (pr. roz.) 18.55 Lotnisko (s.) 21.15 VyVoleni - nowi bohaterowie 23.05 Negocjatorzy (s.) 23.55 Droga śmierci (film austral.) 2.00 Zapytaj o przyszłość.

PRIMA

6.30 Tabaluga (s. anim.) 7.05 Krok za krokiem (s.) 8.00 Szansa bez granic (pr. roz.) 8.35 Szpital Nadziei (s.) 9.35 Jesteś moim zyciem (s.) 10.40 Diagnostyka moralna (s.) 11.40 Policja kryminalna Kolonia (s.) 12.40 Lekarz z gór (s.) 13.40 Inseptyk Balko (s.) 14.40 Wiadomości regionalne 17.45 Minuty regionu 18.00 Wiadomości 18.05 5 kontra 5 (pr. roz.) 18.55 Lotnisko (s.) 21.15 VyVoleni - nowi bohaterowie 23.05 Negocjatorzy (s.) 23.55 Droga śmierci (film austral.) 2.00 Zapytaj o przyszłość.

Telewizja zastrzega sobie prawo zmian w programie

Wspomnienia

Wspomnienia życzenia dobrego zdrowia i wszelkiej pomyślności z okazji 70-lecia urodzin Drogiemu Wuj-

panu KAROLOWI TOMICZKOWI
 składają Marek i Mariola z rodzinami oraz rodzeństwem. Do życzeń dołącza się reszta rodziny Siostrzeńców.
 GL-655

panu KAROLOWI TOMICZKOWI
 najdroższemu prezesowi MK PZKO w Łąkach życzymy w dniu zwanego jubileuszu 70 lat wiele zdrowia i wszelkiej pomyślności, dziękując za znane dokonania na niwie związkowej.
 Zarząd Główny
 GL-653

Dnia 2 listopada obchodził swój jubileusz 85. urodzin
pan KAROL KLUS
 z Trzyńca Sosny. Z tej okazji bardzo dużo zdrowia, szczęścia, pomyślności do dalszych lat życzą córki z mężami, synowie, wnuki i prawnuczęta.
 GL-650

W teatrze

CZEKA - CZ. CIESZYN: Wiedomości (3, godz. 17.30).

W kinach

WAWNA - Centrum: Wpuszczono (3, 4, godz. 15.30); Goście z szczytu (3, 4, godz. 17.45); Państwo młodzi: Larry (3, 4, godz. 20.00); 5, 17.45); Reflex: Falszerze (3, 4, godz. 17.00); Saturno contro (3, 4, godz. 20.00); Edith Piaf (5, godz. 20.00); Ex: Labirynt Fauna (4, godz. 19.00); **HAWIERZÓW** Centrum: Samochody (3-5, godz. 17.45); Ewan Wszchemogący (3-5, godz. 17.45); Wieczór (3-5, godz. 17.45); **TRZYNIEC - Kosmos:** Na chwałę (4, godz. 16.00, 17.30); Ja wam powiem (3, 4, godz. 20.00); Lakier do włosów (5, godz. 17.30); Straż dzienna (3, 4, godz. 20.00); **CZ. CIESZYN - Centrum:** Straż dzienna (3, 4, godz. 19.30); The Hoax (3, 4, godz. 19.30); **TRZYNIEC - Piast:** Męsko - żeński (3-5, godz. 16.00); Ultime Bourne'a (3-5, godz. 18.00, 20.00).

Na antenie

WARSZAWSKIE WIADOMOŚCI: TVC 1, wiadomości regionalne od 18.00; TVC 2, sobota od godz. 18.00.
WARSZAWSKIE AUDYCJE: Ostrawa 107,3 MHz; Trzyńciec 105,3 MHz, po-pt, 18.30.

W terenie

OLBACHCICE - MK PZKO zaprasza na Akademię Jubileuszową 70. do Domu PZKO. O godz. 18.00 otwarcie wystawy i odznaczenie zasłużonych członków. O godz. 19.00 program artystyczny w wykonaniu zespołów Koła oraz gościnnie zespół olbrachcickich absolwentów i artystycznych I. Kapias, II. Kapias, Kalandy-Polok, B. Palowskiego i K. Kalka. Po programie zabawa towarzyska przy muzyce i śpiewie rockowym zespołu Polakich.

Wspomnienia

Dnia 4. 11. 2007 mija 3. rocznica, kiedy przestało bić szlachetne serce naszej Ukochanej Mamy, Babci, Teściowej, Siostry i Szwagierki
śp. HELENY LAJCZYKOWEJ
 z Łąk. Z miłością i szacunkiem wspominają synowie Henio i Zbyszek z rodziną.
 RK-202

Dnia 8. 11. 2007 mija 6. rocznica śmierci Kochanej Żony
śp. RÓŻY MOTLOCH
 ze Stonawy. O chwilę cichej zadumy i modlitwę prosi mąż Erich.
 RK-198

Pusty jest dom, smutno jest w nim, brakujesz nam, KOCHANY, w nim.
 Dnia 4 listopada 2007 minie pierwsza rocznica, kiedy opuścił nas na zawsze nasz Ukochany
śp. KAROL MRÓZEK
 z Bystrzycy. Z miłością wspominają najbliżsi.
 AD-167

Wybierz i zagłosuj!

W ramach trwającego do 19 bm. głosowania na zwycięzcę głównej nagrody Tacy Jesteśmy 2007 przypominamy 10 nominowanych, na których można oddawać swoje głosy: **Mečislav Borák i Otylia Toboła, Canticum Novum, Charlie Straight, Tomasz Gomola, Książnica Cieszyńska, Roman Lasota, Renata Putzlicher, Rytmik, Kazimierz Suchanek** (przez pomyłkę został w ostatnim nr. „GL” pominięty, za co gorąco przepraszamy) i **Redakcja „Zwrotu”**.

Pierwsza możliwość to głosowanie za pomocą SMS-ów, które należy wysłać pod nr 722 912 663. W SMS-ie należy podać swojego kandydata, swoje imię i nazwisko (ważny będzie tylko jeden głos z danego numeru). Drugim wariantem jest wystanie głosu listem lub na kartce pocztowej wraz ze swoim imieniem, nazwiskiem i adresem zwrotnym. Listy należy wysłać na adres: **Kancelaria Kongresu Polaków, Sponsora Generalny Koncertu Galowego Tacy Jesteśmy 2007**

ul. Komeńskiego 4, 737 01 Czeski Cieszyn. Ostatnia możliwość, to głosowanie na kuponie „Głosu Ludu”. Głosy z kuponami z „GL” należy nadsyłać również do **Kancelarii Kongresu**. Wszyscy uczestnicy głosowania wezmą udział w losowaniu trzech darmowych podwójnych biletów na Koncert Galowy, a spośród osób głosujących za pomocą kuponów z „GL” dodatkowo odbędzie się losowanie wartościowych nagród.

Bilety na Wieczór Galowy, który odbędzie się 25 listopada br. w Teatrze Cieszyńskim w Cz. Cieszynie, można zamawiać w Kancelarii Kongresu Polaków. (sch)

KUPON TACY JESTEŚMY 2007:
 Nominowany do nagrody:
 Imię i Nazwisko:
 Adres:
 Tel./e-mail:

TACY JESTEŚMY 2007

WALMARK®

Z jesiennej wystawy jabłonkowskiego Klubu Kobiet. Z prawej: jego przewodnicząca Władysława Byrtus.

Wystawa iście jesienna

JABLONKOW (kor) - Do Domu PZKO przychodzą w tych dniach tłumy jabłonkowiec. Nie tylko dorosłych, bo można tu spotkać także przedszkolaki i młodzież szkolną, zarówno z polskich, jak i czeskich placówek. Przyciąga ich wystawa pn. „Złota jesień”, którą przygotował Klub Kobiet działający przy MK PZKO. Huczny wernisaż, podczas którego sala odnowionej siedziby pezetkańców pękła w szwach, odbył się w środę.

Wystawę przygotowało piętnaście pań pod kierownictwem przewodniczącej Klubu, **Władysławy Byrtus**. Siedem z nich pracowało w sali z prezentowanymi eksponatami, kolejnych osiem troszczy się o żołądki zwiedzających, oferując im nie tylko wspaniałe wypieki, ale także ciepłe dania. Wystawa, na której można podziwiać głównie wyroby pań, ma iście jesienny charakter. Nie zabrakło jednak już także świątecznych akcentów. Jest szopka autorstwa **Pawła Kufy** z Mostów k. Jabłonkowa, są choinki przy pięknie nakrytym stole wigilijnym. Na scenie zaś, niczym na obrazku, zaprezentowano góralską izbę. - *Taką, jaką pamiętamy z góralskich chałup naszych prababc* - zapewnia W. Byrtus. Jesienną wystawę Klubu Kobiet przygotowano w Kole po 5-letniej przerwie. Można ją zwiedzać jeszcze dzisiaj i jutro w godz. 9-18.

Woferty

TAXI Trzyńciec tel. 800 224 225. GL-642

Woferta pracy

Sprzątanie raz w tygodniu 8 godzin. Miejsce: Cierlicko. Tel. 606 787 658. GL-657

Kamieniarstwo WRZOS
NAJWIĘKSZY ZAKŁAD NA POGRANICZU
 Oferujemy wzornictwo czerpane z najlepszych tradycji kamieniarskich
 Wiele nowości na rynku czeskim • Dla nas jakość jest najważniejsza
 Siedziba firmy: **Hazlach, ul. Cieszyńska 20b, tel. +48 338 567 377**, (4 km od granicy w Boguszowicach) • Filia: **Goleszów, ul. Grabowa 4**, (3 km od granicy w Lesznej)
99% ZADOWOLENYCH KLIENTÓW
 Tel. +48 600 293 968

UWAGA!
 Wszystkim byłym i przyszłym klientom Kamieniarstwa WRZOS.
 Chętnie udostępnię całą dokumentację oraz pokażę nagrobek po dwu latach, wykonany powyższym kamieniarstwem, którego właścicielami są państwo Witaiś z Hazlacha koło Cieszyna. Otton Dyrbus, Trzyńciec, tel.: 558 321 648

Młedzygeneracyjny Uniwersytet Regionalny przy Radzie Oświaty Zarządu Głównego PZKO
 zaprasza
 Szanownych Słuchaczy
 w czwartek 8 listopada br. o godz. 16.00 do auli gimnazjum w Czeskim Cieszynie
na kolejny wykład dr Tadeusza Kani
 Uniwersytet Śląski
 „Społeczność na pograniczu oczyma socjologa”.
 Wpływy powojennych przemian na warunki społeczne pogranicza

BEATA OSTROWICKA – »Świat do góry nogami«

Wyd. „Ossolineum”. Tragiczna śmierć matki zmienia nagłe dotychczasowe życie szesnastoletniej Oli. Obarczona kłopotami dnia codziennego, nie potrafiąca znaleźć porozumienia ani z ojcem, ani z młodszą siostrą, stopniowo pogrąża się w apatii. Jak poradzi sobie z rzeczywistością, w której zabrakło najważniejszej osoby – matki? Bez wątpienia pomoże jej w tym Mateusz – jej pierwsza wielka miłość. Opowieść o dorastaniu nastoletniej dziewczyny, konfliktach pokoleń i poszukiwaniu swego miejsca na ziemi.

BEATA OSTROWICKA – »Zła dziewczyna«

Wyd. „Ossolineum”. Osiemnastoletnia Marcyska, która od kilku lat uczy się w Krakowie, marzy o studiach i nie chce wracać do rodzinnej miejscowości. Nieoczekiwany spadek daje jej szansę na nowe, lepsze życie, ale też staje się przyczyną konfliktu z najbliższymi. Czy „zła” Marcyska pozwoli kierować swoim życiem rodzinie i zrezygnuje z własnych planów, czy zdecyduje się na wybór trudniejszej, ale własnej drogi życiowej?

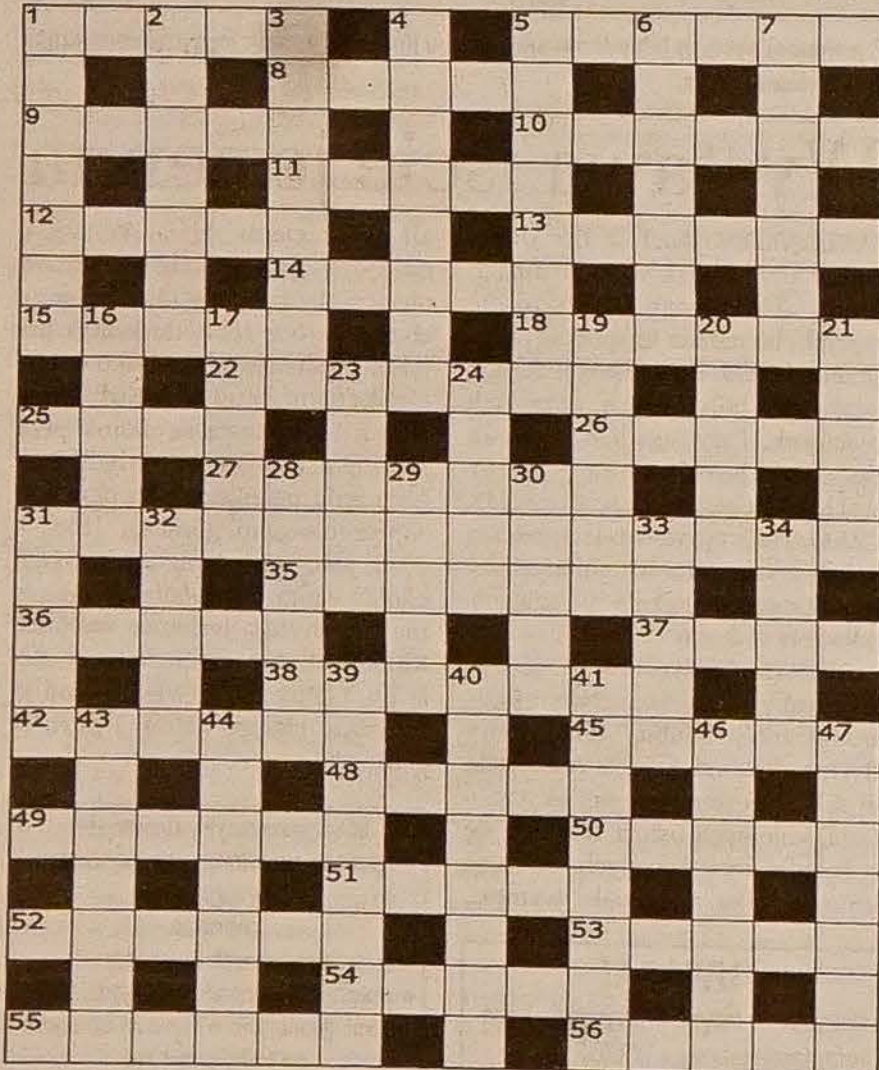
Dodajmy, że B. Ostrowicka w dniach 7-9 listopada przebywać będzie na Zaolziu w ramach imprezy pn. „Z książką na walizkach”. Jej książki można nabyć lub zamówić w Klubie Polskiej Prasy i Książki przy ul. Čapka w Cz. Cieszynie (nr tel. 558 740 226). (kor)

Krzyżówka

POZIOMO: 1. łączy komputer ze światem 5. lazuruowe miasto z festiwalem filmowym 8. rozżarzona cząstka płonącego ciała 9. pewność siebie 10. powiedzenie zawierające treść komiczną 11. stolica Indii 12. rurka służąca jako opakowanie dla substancji półpłynnych 13. stan pozornej śmierci 14. prowincja w RPA 15. wyspa na Morzu Śródziemnym 18. zniewaga 22. nocny motyl z rodziny sievek 25. rzeka w północno-wschodniej części Hiszpanii 26. słusność 27. tumany pyłu w powietrzu 31. ROZWIĄZANIE DODATKOWE (Ballada Adama Mickiewicza) 35. części ciała do wzruszenia 36. znak graficzny liczby 37. używany do wyrobu betonu 38. spodnie ze sztywnej bawełnianej tkaniny 42. smaczny, aromatyczny owoc 45. nerwowy, krwionośny lub słoneczny 48. ptak z rodziny sievek 49. sprzyjająca okoliczność 50. pionowa ściana grani 51. ulubieniec 52. człowiek niezdarzy 53. John śpiewający 54. bije na trwogę 55. ciężna fizyczna 56. krótka przemowa przed wypiciem kieliszka.

PIONOWO: 1. sedno sprawy 2. negliż 3. wyspa z wulkanem Apo 4. niskie sanki wyścigowe 5. luksusowy amerykański wehikul 6. stale wprowadza coś nowego 7. telewizyjna lampa obrazowa 16. wydzielina kaszalota 17. wiązania przy jukach 19. ma swoje mrówki 20. szpilka przy bucie 21. pontyfikalne nakrycie głowy papieża 23. przejściowa postać niektórych zwierząt 24. jezioro w Finlandii 28. rzeka z Młynem Iwazkiewicza 29. warowna budowla mieszkalna 30. męża pochowała 31. wysokie mniemanie o sobie 32. produkt destylacji ropy 33. polski pisarz i eseista 34. drwina 39. ryzykowna wyprawa 40. ekspedientka 41. rośnie głównie na pustyniach 43. polski malarz prymitywista 44. część chrap 46. tarcza w stawie kolonowym 47. składa się z kilku parafii.

Opr. JO

Rozwiązanie krzyżówki z 27 października:

Poziomo: 1. BANKNOT 6. HIPISKA 10. AWIZO 11. LENIUCH 12. NAPRAWA 13. IBLIS 14. DWUTAKT 18. IDIOFON 22. WILCZUR 25. ŻWIRKO 26. AFRYKA 27. KANAREK 31. ALEKSANDER SELKIRK 37. TAROK 38. BAGDADY 39. ARLEKIN 40. WAFEL 41. ZANUSSI 45. ARKTYKA 49. PRABUTY 50. MATHIEU 51. OSIEDLE 52. ESKADRA. Pionowo: 1. BOLID 2. NANDU 3. NAUKA 4. TAHITI 5. CIELEC 6. HONSIU 7. PEPSI 8. STAFF 9. ALAIN 15. WAWEL 16. TUREK 17. KWOKA 19. DRAKE 20. OBROK 21. OSKAR 23. LINDA 24. ZORRO 28. ANTYWIRUS 29. AEROFobia 30. ESKALATOR 31. ARBUZ 32. EUGEN 33. SEANS 34. LOLEK 35. ISKRY 36. KANIA 42. ARAB 43. UCHO 44. SPEE 46. RYSA 47. TREN 48. KULA.

Wśród autorów poprawnych rozwiązań rozlosowane zostaną „Wiersze” Henryka Jasiczka. Termin nadsyłania rozwiązań upływa w piątek 9. 11. br. o godz. 12.00. Nagrodę (do odbioru w redakcji) za rozwiązanie krzyżówki z ub. soboty otrzymuje: Wanda Szczepańska – Stonawa.

EKSTRALIGA PIŁKARZY RĘCZNYCH: KARWINA POKONAŁA PILZNO

Banik wrócił na szczyt tabeli

Szczypiorniści Banika Karwina w zaległym meczu 5. kolejki ekstraklasy uporali się na wyjeździe z Pilzno. Określenie „uporali się” jak najbardziej pasuje do tego spotkania. Gospodarze nawiązali z Karwiną wyrównaną walkę i dzielnie trzymali się do samego końca. Banik po kolejnym wymęczonym zwycięstwie wrócił na fotel lidera tabeli. Człówka peletonu ekstraklasy już dawno jednak nie była tak wyrównana. W jutrzejszym meczu Banik zmierzy się u siebie z piątymi w tabeli Lowosicami, które tracą do Karwiny tylko dwa punkty.

LOKOMOTYWA PILZNO – BANIK KARWINA 26:29 (9:16). Karwina: Marjanovič, Mrkva – Bednařik, Plšek 3, Pavliček, Kuzo 6/3, Heinz 3, Indjič 4, Faith 6, Šulc, Mrózek 1, Petrovský 2, Korňan 2, Farkašovský 2.

Gospodarze nie przestraszyli się Banika, nastawiając się na ofensywny szczypiorniak. Do 15. minuty bramki przelewały się z jednej strony na drugą. Przy stanie 8:8 Pilzno nie wystrzegło się jednak błędów technicznych, co goście skrzętnie wykorzystali. Karwińska seria szczęściu celnych rzutów z rzędu przyhamowała nieco zapędy Pilzna, do

Fot. HANEK SJADRY

W defensywie karwiński Julius Korňan.

szatni Banik schodził z komfortową siedmiogolową zaliczką. W drugiej połowie Lokomotywa próbowała odrobić straty, obniżając w 40. minucie na 14:16. W tych fazach spotkania Banik mógł liczyć na skoncentrowanego Marjanovica, który kilkakrotnie ratował swój zespół z oparów. Trener Karwiny Jiří Keřt skorzystał w meczu z prawie wszystkich zawodników. W ostatnich fazach spotkania na parkiecie pojawili się też rezerwowi gracze.

I LIGA HOKEJA: Most zburzony

Z tarczą wrócili na Zaolzie hokeiści Hawierzowa, którzy w 17. kolejce I ligi pokonali na wyjeździe Most 5:2. Przedostatni zespół grupy zachodniej dotrzymywał kroku Panterom przez prawie 60 minut meczu. Hawierzowianie przesądzi o wygranej dopiero w końcówce spotkania, aplikując w przeciągu dwóch minut gospodarzom trzy gole.

MOST – HAWIERZÓW 2:5 (0:1, 0:0, 2:4). Bramki: 52. Metlička, 54. Trávníček – 16. Daneček, 41. Novák, 59. i 60. Zdeněk, 59. Giesel. Sędziował Jeřábek. Kary 5:8, wykorzystane 2:1. W. 548.

W wyrównanej pierwszej tercji dominowali bramkarze. Mosteckiego Cháberę pokonał tylko Daneček, który w 16. minucie najszybciej zorientował się pod bramką gospodarzy, dobijając do siatki krążek po strzale z niebieskiej linii Rozuma. Druga odsłona była z kolei popisem nieudolności napastników i plejadą niedokładnych akcji ofensywnych. Rumieńców nabrała gra w ostatniej tercji. Novák przyczajony za jednym z obrońców oddał strzał na bramkę Mostu, Chábera miał utrudnione pole widzenia i „gumę” zobaczył dopiero w swojej siatce – 0:2. Dwubramkowe prowadzenie uspiło czujność hawierzowian, którzy oddali inicjatywę na kije gospodarzy. Metlička, a po nim Trávníček kompletnie rozmontowali hawierzowską defensywę, wyrównując na 2:2. Szczęście stało tym razem jednak

przy Panterach. Przypadkowy gol Zdenka z rykoszetu przywrócił prowadzenie na stronę gości, którzy nie dali już sobie wydrzeć zwycięstwa. Zaraz po wznowieniu gry premierowego gola w I lidze zdobył Giesel (2:4), a wynik dnia ustalił Zdeněk. HAWIERZÓW: Valent – Staněk, Klimeš, Novák, Prokop, Huhto, Varga, Lašek, Peštuka – Seman, Zdráhal, Mikšan, Bokoř, Škoda, Haas, Daneček, Velecký, Rozum, Zdeněk, Hulva, Giesel.

Lokaty w gr. wschodniej: 1. K. Brno 38, 2. Olomuniec 31, 3. Sareza Ostrawa 29,... 5. Hawierzów 24 pkt. DZIŚ: Hawierzów – Chomutów (17.30). (jb)

Pod Wyrznicem

Pierwotnym zamysłem gry zwaną piłką nożną było to, by w roli głównej występowały sami piłkarze. Tymczasem można odnieść wrażenie, że to sędziowie są na boisku głównymi aktorami. Jaroslav Jára, który spartaczył skądinąd atrakcyjny pojedynek pomiędzy Ostrawą a Mladą Bolesławią, nareszcie może poświęcać się w weekendy swojej żonie. Przynajmniej do wiosny, bo

Lokaty: 1. Karwina, 2. Preszów, 3. Dukla, 4. Zubrzy po 14 pkt., 5. Lowosice 12 pkt. JUTRO: Karwina – Lowosice (10.30). JANUSZ BITTMAR

SIATKARSKI PUCHAR ŚWIATA

Polki przegrały z Brazylią

W rozpoczętym wczoraj w Brazylii Pucharze Świata siatekarek polskiej zawodniczki przegrały z Brazylią 0:3. Stawką turnieju jest awans do igrzysk olimpijskich w Pekinie.

W pierwszym secie w polskim zespole – szwankowała przede wszystkim gra w ataku i po pierwszej przerwie technicznej Polki przegrywały już 3:8. Słaba zagrajka Polek i znakomite przyjęcie Brazylijek sprawiły, że przeciwniczki polskich reprezentantek nie miały większych kłopotów z rozegrowaniem. W drugim secie przy stanie 6:3 Brazylii miała miejsce nieoczekiwana sytuacja – źle poczuł się sędzia główny tego spotkania i jego miejsce zajął drugi arbiter. Trzeci set rozpoczął się znakomicie dla Brazylijki, która dość szybko objęła prowadzenie 3:0. Jednak bardzo ambitna gra Polek i świetna dyspozycja Małgorzaty Glinki w ataku pozwoliła na odrobienie strat. W esecie nującej końcówce przy stanie 20:20 trener Brazylii poprosił o przerwę. Po przerwie mecz toczył się punkt za punkt i set zakończył się zwycięstwem Brazylii 25:22.

POLSKA – BRAZYLIA (12:25, 20:25, 22:25). Polska: Katarzyna Skowrońska - Dolata, Eleonora Dziekiewicz, Magdalena Śliwa, Małgorzata Glinka, Milena Roszczyńska, Maria Liktoras, Mariola Zerek (Libero) oraz Milena Sadurek, Agnieszka Sawicka, Anna Podolec, Agnieszka Bednarek.

Dziś Polki zmierzą się z Peruwiankami z reprezentacją Stanów Zjednoczonych. (jb)

»Szołmeni« z gwizdkiem

na tak długo komisja sędziowska wstrzymała jego nieudolne popisy piszczałką. Pierwsza liga to jednak tylko wierzchołek góry lodowej. Ten ostatni starcie w najwyższej klasie rozgrywek sędziowie zdarzają się większe lub mniejsze wpadki, o tyle w niższych ligach roi się od „szołmenów”. I co najważniejsze, brakuje chęci i pomysłu na jak poprawić sytuację w amatorskim futbolu.

nasza oferta

■ PIŁKA NOŻNA – MŚLF: Karwina – Jihława B (dziś, 14.00). DYWIŻJA E: Hawierzów – Slavia Orłowa (jutro, 10.15). MISTRZOSTWA WOJEWÓDZTWA: Cz. Cieszyn – Poruba, L. Piotrowice – Haj (dziś, 14.00), Olbrachcice – Lichnow, Bystrzyca – Bogumin (jutro, 14.00). I A KLASA – gr. B: Wędrzyń – Raszkowice, Dzieńmorowice – Libhošť, Lutynia Dolna – Stara Biela, Stonawa – Czeladna (dziś, 14.00), Śmiłowice – Stare Miasto (jutro, 14.00). I B KLASA – gr. C: Sedliszcze – Oldrzychowice, Zabłocie – Gnojnik, Sucha G. – Nydek, Datynie D. – Jabłonków,

Mosty – Niebory (dziś, 14.00), Gródek – G. Błędowice (jutro, 14.00). MISTRZOSTWA POWIATU KARWIŃSKIEGO: Cierlicko – Dąbrowa, F. Orłowa – Żuków G., V. Bogumin – B. Rychwałd, Domasławice – Sn Orłowa, L. Łąki – TJ Pietwałd (dziś, 14.00), Bogumin B – I. Piotrowice, Hawierzów B – Wierzniowice (jutro, 14.00). MISTRZOSTWA POWIATU F-M: Milików – Janowice, Piosek – Hukwałdy (jutro, 14.00). ROZGRYWKI POWIATU F-M: Toszonowice – Nawsie, Chlebowice – Śmiłowice B (dziś, 14.00), Bukowiec – Paskow (jutro, 14.00).

■ HOKEJ NA LODZIE – 02 ekstraklasy: Witkowice – Sparta (jutro, 17.00). I liga: Hawierzów – Chomutów (dziś, 17.30). II liga: Orłowa – Opawa (jutro, 17.00). ■ FLORBAL – międzynarodowy turniej Škoda Floorball Cup w Ostrawie Witkovicach: Finlandia – Szwecja (dziś, 17.00), RC – Szwajcaria (dziś, 20.00), Szwajcaria – Finlandia (jutro, 11.00), RC – Szwecja (jutro, 15.00). ■ PIŁKA RĘCZNA – ekstraklasy: Karwina – Lowosice (jutro, 10.30). (jb)